

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ РІШЕННЯ

28 грудня 2018 р.

Київ

№ 796-р

Про закриття провадження
у справі № 128-26.13/114-15

З вересня 2015 року Антимонопольний комітет України (далі - Комітет) за поданнями НКРЕКП та заявою ДП «НЕК «Укренерго» здійснював розгляд справи про зловживання монопольним (домінуючим) становищем Групою компаній ДТЕК (ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ТОВ «ДТЕК Східенерго», ПАТ «ДТЕК Західенерго») на ринку генерації електроенергії, що полягало у включенні необґрунтованих витрат до собівартості електричної енергії, що могло призвести до збільшення оптової ринкової ціни на електричну енергію, та у збільшенні аварійності ТЕС, які експлуатуються Групою компаній ДТЕК, що могло ускладнити режим роботи ОЕС України та спричинити дефіцит її потужності.

Під час розгляду справи Комітет встановив, що Група компаній ДТЕК разом із ДП «НАЕК «Енергоатом» на ринку генерації електроенергії мають істотні ринкові частки; ринкова влада Групи компаній ДТЕК додатково підсилюється її вертикальною інтеграцією (виробничий ланцюжок, що включає видобуток вугілля, генерацію, передачу та розподіл електроенергії та значний обсяг споживання електроенергії підприємствами, пов'язаними відносинами контролю).

Водночас вартість електричної енергії, купленої у виробників (окрім ТЕС), визначається тарифом, встановленим Регулятором (НКРЕКП) або Законом. Тариф електричної енергії, купленої у ТЕС, визначається відповідно до Правил ОРЕ, який перевіряється, корегується та затверджується Регулятором (НКРЕКП). У діючій моделі ОРЕ України, враховуючи наявне державне регулювання, жоден із суб'єктів господарювання – учасників ринку генерації електричної енергії не може одноосібно або спільно з іншими учасниками ринку впливати на умови обороту товару, в тому числі обирати контрагента, визначати обсяги та ціну реалізації (продажу) електроенергії, умови договорів тощо. Відтак, в діючій моделі ОРЕ України внаслідок наявних адміністративних обмежень ринкова влада Групи компаній ДТЕК (чи будь-яких інших учасників ринку генерації електричної енергії) не може бути реалізована.

За таких умов Група компаній ДТЕК не може бути визнана такою, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку генерації електроенергії. Цей висновок підтверджується, зокрема, тим, що дії Групи компаній ДТЕК не призвели до зростання оптової ринкової ціни на електроенергію (ОРЦ) та, відповідно, не завдали збитків окремим особам чи суспільству, оскільки Регулятор (НКРЕКП) вживав заходів до недопущення зростання ОРЦ у досліджуваній період. Відсутність монопольного становища у свою чергу виключає можливість суб'єкта зловживати таким становищем.

Як наслідок, Комітет вирішив закрити провадження у справі через недоведеність порушення.

Антимонопольний комітет України, розглянувши матеріали справи № 128-26.13/114-15 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції публічним акціонерним товариством «ДТЕК Дніпроенерго», товариством з обмеженою відповідальністю «ДТЕК Східенерго», публічним акціонерним товариством «ДТЕК Західенерго» та подання про попередні висновки Департаменту досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства від 16.03.2018 № 128-26.13/114-15/13ДСК,

ВСТАНОВИВ:

1. Предмет справи

- (1) Розгляд справи № 128-26.13/114-15 здійснюється у зв'язку з наявністю в діях суб'єкта господарювання в особі публічного акціонерного товариства «ДТЕК Дніпроенерго» (Запорізька обл., м. Запоріжжя, код ЄДРПОУ 00130872) (далі – ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго»), товариства з обмеженою відповідальністю «ДТЕК Східенерго» (Донецька обл., Мар'їнський район, м. Курахове, код ЄДРПОУ 31831942) (далі – ТОВ «ДТЕК Східенерго»), публічного акціонерного товариства «ДТЕК Західенерго» (Львівська обл., м. Львів, код ЄДРПОУ 23269555) (далі – ПАТ «ДТЕК Західенерго») ознак порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку електричної енергії України.

2. Сторони

- (2) Заявниками у справі є:
 - (i) Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП);
 - (ii) державне підприємство «Національна енергетична компанія «Укренерго» (далі – ДП «НЕК «Укренерго»).
- (3) Відповідачем у справі є суб'єкт господарювання в особі ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ТОВ «ДТЕК Східенерго», ПАТ «ДТЕК Західенерго».

3. Процесуальні дії

- (4) До Антимонопольного комітету України надійшли подання НКРЕКП від 16.04.2015 № 3611/20/61-15 (вх. Комітету від 20.04.2015 № 6-01/3211), від 08.06.2015 № 5424/17.4/61-15 (вх. Комітету від 10.06.2015 № 6-01/4924) та від 31.08.2015 № 9069/17.4/61-15 (вх. Комітету від 31.08.2015 № 7858) щодо наявності ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції в діях ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ТОВ «ДТЕК Східенерго», ПАТ «ДТЕК Західенерго».
- (5) Також до Комітету надійшла заява ДП «НЕК «Укренерго» від 04.09.2015 № 02/09/10235 (вх. Комітету від 04.09.2015 № 8-01/8027) щодо наявності ознак порушень законодавства про захист економічної конкуренції.
- (6) За результатами розгляду подань НКРЕКП та заяви ДП «НЕК «Укренерго» розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 18.09.2015 № 02/167-р розпочато розгляд справи за ознаками в діях суб'єкта господарювання в особі ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ТОВ «ДТЕК Східенерго», ПАТ «ДТЕК Західенерго» ознак порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у

вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку електричної енергії України.

- (7) З метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, відповідно до статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Комітет надав НКРЕКП обов'язкові для розгляду рекомендації від 17.09.2015 № 12-рк, а саме, розробити та затвердити:
- (i) порядок формування прогнозованої ОРЦ з урахуванням, у тому числі ГЦС та умовно-постійних витрат суб'єктів господарювання, що здійснюють виробництво електричної енергії на ТЕС;
 - (ii) порядок формування граничної ціни системи.
- (8) З метою усунення умов, що сприяють виникненню порушень законодавства про захист економічної конкуренції, відповідно до статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Комітет надав ТОВ «ДТЕК Східенерго», ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ПАТ «ДТЕК Західенерго» обов'язкові для розгляду рекомендації від 13.04.2017 № 12-рк, а саме:
- (i) здійснити заходи щодо закупівлі паливно-енергетичних ресурсів (енергетичного вугілля) для виробництва електричної енергії на конкурентних засадах;
 - (ii) здійснити закупівлю в період травень – грудень 2017 року паливно-енергетичних ресурсів (енергетичного вугілля) для виробництва електричної енергії на конкурентних засадах, обсягом не менше 10 (десяти) відсотків споживання (спалювання) енергетичного вугілля для виробництва електричної енергії за аналогічний період 2016 року.
- (9) 05.09.2017 було проведено попередні слухання у справі № 128-26.13/114-15 щодо стану виконання рекомендації від 13.04.2017 № 12-рк (протокол від 05.09.2017).
- (10) За результатами збирання й аналізу доказів у справі № 128-26.13/114-15 Департаментом досліджень і розслідувань ринків паливно-енергетичного комплексу та житлово-комунального господарства складено подання з попередніми висновками від 16.03.2018 № 128-26.13/114-15/13ДСК, витяги з якого, що не містять інформації з обмеженим доступом, було направлено сторонам у справі:
- (i) ТОВ «ДТЕК Східенерго» (лист від 16.03.2018 № 128-29/01-3128);
 - (ii) ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» (лист від 16.03.2018 № 128-29/01-3127);
 - (iii) ПАТ «ДТЕК Західенерго» (лист від 16.03.2018 № 128-29/01-3126);
 - (iv) НКРЕКП (лист від 16.03.2018 № 128-29/01-3129);
 - (v) ДП «НЕК «Укренерго» (лист від 16.03.2018 № 128-29/01-3130).
- (11) До Комітету з клопотаннями про ознайомлення з матеріалами справи № 128-26.13/114-15 звернулися ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» (листом від 27.03.2018 № 01/07-03), ПАТ «ДТЕК Західенерго» (листом від 27.03.2018 № 27/03-2018-1) та ТОВ «ДТЕК Східенерго» (листом від 27.03.2018 № 2703/01).
- (12) ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ТОВ «ДТЕК Східенерго» та ПАТ «ДТЕК Західенерго» 02.04.2018 та 03.04.2018 ознайомилися з матеріалами справи № 128-26.13/114-15 (за винятком інформації з обмеженим доступом), про що було складено відповідні протоколи від 02.04.2018 та від 03.04.2018.
- (13) ПАТ «ДТЕК Західенерго» листом від 06.04.2018 № 10/60418 (вх. від 06.04.2018 № 8-01/4228) повідомило Комітет про свою згоду з висновками, зазначеними у поданні з попередніми висновками від 16.03.2018 № 128-26.13/114-15/13ДСК у справі № 128-26.13/114-15.

- (14) ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» листом від 06.04.2018 № 20180406/1 (вх. від 06.04.2018 № 8-01/4230) повідомило Комітет про погодження з висновками, зазначеними у поданні з попередніми висновками від 16.03.2018 № 128-26.13/114-15/13ДСК у справі № 128-26.13/114-15.
- (15) ТОВ «ДТЕК Східенерго» листом від 06.04.2018 № 06/04/18 (вх. від 06.04.2018 № 8-01/4229) повідомило Комітет про погодження з висновками, зазначеними у поданні з попередніми висновками від 16.03.2018 № 128-26.13/114-15/13ДСК у справі № 128-26.13/114-15.
- (16) НКРЕКП листом від 05.04.2018 № 3342-28.1/7-18 (вх. від 17.04.2018 № 7-01/4594) повідомила про розгляд подання з попередніми висновками від 16.03.2018 № 128-26.13/114-15/13ДСК у справі № 128-26.13/114-15, зокрема, зазначила, що прийняла для врахування в роботі інформацію, зазначену в поданні з попередніми висновками, та надала уточнюючу інформацію, яка була врахована в мотивувальній частині цього рішення.
- (17) Листом від 17.12.2018 № 12100/28.1/7-18 (вх. від 18.12.2018 № 7-01/15289) НКРЕКП повідомила Комітет про незмінність позиції стосовно порушеного питання, яка була викладена у зверненнях від 16.04.2015 № 3611/20/61-15 (вх. Комітету від 20.04.2015 № 6-01/3211), від 08.06.2015 № 5424/17.4/61-15 (вх. Комітету від 10.06.2015 № 6-01/4924) та від 31.08.2015 № 9069/17.4/61-15 (вх. Комітету від 31.08.2015 № 7858).
- (18) Листом від 17.12.2018 № 12115/28.1/7-18 (вх. від 18.12.2018 № 7-01/15291), надісланим Комітету в доповнення до листа від 17.12.2018 № 12100/28.1/7-18 (вх. від 18.12.2018 № 7-01/15289), НКРЕКП повідомила, що листом від 05.04.2018 № 3342/28.1/7-18 висловила свою позицію щодо попередніх висновків у справі № 128-26.13/114-15.
- (19) ДП «НЕК «Укренерго» листом від 10.04.2018 № 01/14888 (вх. від 16.04.2018 № 8-128/4553) повідомило Комітет про відсутність заперечень до висновків, викладених у поданні з попередніми висновками від 16.03.2018 № 128-26.13/114-15/13ДСК у справі № 128-26.13/114-15.
- (20) Листом від 30.11.2018 № 01/47344 (вх. від 30.11.2018 № 8-01/14530) ДП «НЕК «Укренерго» надало додаткові пояснення у справі № 128-26.13/114-15.

4. Визначення монопольного (домінуючого) становища

- (21) Визначення монопольного (домінуючого) становища здійснюється відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика).

4.1. Основні засади функціонування оптового ринку електричної енергії України

- (22) Відповідно до статті 15 Закону України «Про електроенергетику» (який був чинним у період, що розслідувався Комітетом у справі) купівля всієї електричної енергії, виробленої на електростанціях, потужність чи обсяг відпуску яких перевищують граничні показники (крім випадків, передбачених цим Законом), та *весь* її оптовий продаж здійснюється на оптовому ринку електричної енергії України, крім електричної енергії, що купується (продається) відповідно до розділу XVII Закону України «Про ринок електричної енергії».
- (23) Функціонування інших оптових ринків електричної енергії в Україні *забороняється*.

- (24) До прийняття рішення про запровадження нового ринку електричної енергії, передбаченого Законом України «Про ринок електричної енергії», функціонування оптового ринку електричної енергії України здійснюється з урахуванням особливостей, визначених розділом XVII Закону України «Про ринок електричної енергії».
- (25) Таким чином, протягом 2013-2017 років в Україні діяв єдиний Оптовий ринок електричної енергії (далі – ОРЕ України).
- (26) ОРЕ України створюється на підставі договору між членами ОРЕ України. У договорі визначаються мета та умови діяльності, права, обов'язки та відповідальність сторін. Договір між членами оптового ринку електричної енергії України було укладено 15.11.1996 (далі – ДЧОРЕ).
- (27) Правила Оптового ринку електричної енергії України (Додаток 2 до ДЧОРЕ, погоджений постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України від 09.08.2012 № 1028) (далі – Правила ОРЕ) є невід'ємною частиною ДЧОРЕ, визначають механізм функціонування ОРЕ України, порядок розподілу навантажень між генеруючими потужностями, правила формування ринкової ціни на електричну енергію.
- (28) ОРЕ України функціонує з додержанням, зокрема, таких вимог:
- (i) всі суб'єкти господарської діяльності з виробництва, передачі, розподілу та постачання електричної енергії мають рівноправний доступ до оптового ринку електричної енергії України та послуг електричних мереж після отримання відповідної ліцензії на право здійснення цих видів діяльності;
 - (ii) електрична енергія продається та купується за Правилами ОРЕ;
 - (iii) ціни на електричну енергію генеруючих компаній та оптові ціни визначаються за Правилами ОРЕ;
 - (iv) всі учасники ОРЕ України укладають договори купівлі-продажу електричної енергії з суб'єктом господарської діяльності, який здійснює оптове постачання електричної енергії відповідно до договору, на підставі якого створюється оптовий ринок електричної енергії;
 - (v) у кожному розрахунковому періоді (місяці) забезпечується оплата вартості електричної енергії та послуг, закуплених у цьому періоді оптовим постачальником електричної енергії, у рівному відсотку кожній енергогенеруючій компанії (за винятком суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії - мікро-, міні- та малим гідроелектростанціям) та підприємству, яке здійснює централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергетичною системою України і передачу електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами. Ця оплата забезпечується з урахуванням остаточних платежів відповідно до договору, на підставі якого створено оптовий ринок електричної енергії.
- (29) органами управління ОРЕ України, згідно з ДЧОРЕ, є Загальні збори членів ОРЕ та Рада ОРЕ.
- (30) Одним із основних організаційних принципів, реалізованих у діючій моделі ОРЕ України, є самоврядування, яке забезпечується діяльністю представницького органу – Ради ОРЕ.
- (31) Відповідно до ДЧОРЕ, Рада ОРЕ виступає у ролі представників Сторін при його виконанні і не є самостійною юридичною особою або об'єднанням.

- (32) Рада ОРЕ є виконавчим органом між Загальними зборами учасників ОРЕ та здійснює загальний нагляд за системою забезпечення функціонування ОРЕ України, за виконанням умов ДЧОРЕ та пов'язаних із цим зобов'язань.
- (33) До складу Ради ОРЕ, відповідно до ДЧОРЕ (пункт 6.2), входять **10 голосуючих директорів**: 5 від класу виробників та 5 від класу постачальників, з яких протягом 2013 – 2016 років до складу входили 4 представники компаній, пов'язаних відносинами контролю з Групою компаній ДТЕК, та 4 представники державних компаній.
- (34) Крім того, до складу Ради ОРЕ входить 5 неголосуючих директорів, у тому числі представник державного підприємства «Енергоринок» (далі – ДП «Енергоринок») та представник державного підприємства «Національна енергетична компанія «Укренерго» (далі – ДП «НЕК «Укренерго»).
- (35) Голосуючі директори Ради ОРЕ обираються на Загальних зборах.
- (36) Кворум складають 3 голосуючі директори від кожного класу (пункт 6.5.2. ДЧОРЕ), а рішення приймаються простою більшістю голосів.
- (37) Голосуючі директори Ради ОРЕ, які є представниками окремих виробників та постачальників електричної енергії, забезпечують формування **Правил ОРЕ, які погоджуються з Міністерством енергетики та вугільної промисловості України (далі – Міненерговугілля), Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), та Антимонопольним комітетом України.**
- (38) На підставі аналізу наявних договірних відносин, державного регулювання та поведінки учасників ринків електроенергії, за результатами комплексного дослідження ринків електричної енергії та енергетичного вугілля, які відображені у схваленому Комітетом Звіті (протокол від 01.06.2016 № 40), було виокремлено такі ринки, які функціонують у складі єдиного Оптового ринку електричної енергії України:
- (i) загальнодержавний ринок електричної енергії, яку купує ДП «Енергоринок» із метою здійснення діяльності з оптового постачання електричної енергії на ОРЕ (далі – ринок генерації електричної енергії);
 - (ii) загальнодержавний ринок електричної енергії, яку продає ДП «Енергоринок» із метою здійснення діяльності з оптового постачання електричної енергії на ОРЕ (далі – ринок оптового продажу електроенергії);
 - (iii) загальнодержавний ринок послуг із передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами, включаючи централізоване диспетчерське управління об'єднаною енергосистемою України та надання допоміжних засобів, які купує ДП «Енергоринок» із метою здійснення діяльності з оптового постачання електричної енергії на ОРЕ (далі – ринок послуг з передачі електроенергії).

4.2. Перелік основних учасників оптового ринку електричної енергії

- (39) Відповідно до статті 1 Закону України «Про електроенергетику» учасниками ОРЕ України є суб'єкти господарської діяльності, які продають та купують електричну енергію на оптовому ринку електричної енергії України на підставі договору. Зазначена норма втрапить чинність із дати початку дії нового ринку електричної енергії.

- (40) Учасниками ОРЕ України є близько 400 суб'єктів господарської діяльності всіх форм власності, які отримали відповідну ліцензію державного органу регулювання на певний вид діяльності та приєдналися до ДЧОРЕ.
- (41) Протягом 2013 – 2017 років до складу учасників ОРЕ України входили:
- (i) виробники електроенергії;
 - (ii) оптовий постачальник електричної енергії, який забезпечує функціонування ОРЕ, зокрема, розроблення графіка навантаження, визначення оптової ринкової ціни, здійснення розрахунків із виробниками;
 - (iii) оператор магістральних та міждержавних електромереж, який здійснює передачу електроенергії магістральними та міждержавними електричними мережами та диспетчеризацію на підставі графіків навантаження, розроблених оптовим постачальником електричної енергії;
 - (iv) постачальники електроенергії різних форм власності, що купують електроенергію на ОРЕ України і здійснюють її постачання споживачам та з метою подальшого експорту.
- (42) Виробники електричної енергії, залежно від умов продажу електричної енергії в ОРЕ України, поділяються на:
- (i) виробників, які працюють за ціновими заявками – енергогенеруючі підприємства теплових електростанцій, а також інші виробники за відповідним рішенням Ради ринку;
 - (ii) виробників, які не працюють за ціновими заявками – енергогенеруючі підприємства атомних, гідрогенеруючих та гідроакмулюючих станцій, теплоелектроцентралі, вітрові електростанції, когенераційні, парогазові та газотурбінні установки.

4.3. Перелік товарів та основних продавців, покупців цих товарів

4.3.1. Визначення переліку товарів

- (43) Товаром, щодо якого визначається ринок та становище суб'єктів господарювання на ньому, є *електрична енергія*.
- (44) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» електрична енергія – енергія, що виробляється на об'єктах електроенергетики і є товаром, призначеним для купівлі-продажу.
- (45) Електрична енергія, як товар, відрізняється від інших товарів особливими споживчими якостями та фізико-технічними характеристиками (одночасність виробництва та споживання, неможливість складування, повернення, переадресування), які визначають необхідність регулювання та регламентації використання цього товару.

4.3.2. Основні продавці товару

- (46) Відповідно до пункту 2.3.1 ДЧОРЕ, кожний член ОРЕ України *зобов'язаний* продавати всю вироблену та імпортовану електричну енергію ДП «Енергоринок» на ОРЕ згідно з ДЧОРЕ та двосторонніми договорами, укладеними відповідно до нього.
- (47) Виняток може становити електрична енергія, яка:
- (i) споживається для власних потреб електростанцій;
 - (ii) вироблена на електростанціях із установленою потужністю нижче 20 МВт;

- (iii) вироблена на електростанціях, у яких загальний відпуск електричної енергії в об'єднану енергетичну систему України (далі – ОЕС України) становив менше 100 млн. кВт год. за попередній рік;
 - (iv) вироблена на теплоелектроцентралях, які входять до складу постачальників, для споживання на території здійснення ліцензованої діяльності.
- (48) Відтак, **продавцями електричної енергії є, зокрема, суб'єкти господарювання, які здійснюють виробництво електричної енергії та її продаж в ОРЕ України.**
- (49) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», який набрав чинності 11.06.2017, виробництво електричної енергії – діяльність, пов'язана з перетворенням енергії з енергетичних ресурсів будь-якого походження в електричну енергію за допомогою технічних засобів.
- (50) Відповідно до статті 30 Закону України «Про ринок електричної енергії» діяльність з виробництва електричної енергії підлягає ліцензуванню відповідно до законодавства.
- (51) **Основними суб'єктами господарювання, які здійснюють виробництво електричної енергії та її продаж в ОРЕ України, є:**
- (i) Державне підприємство «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» (далі – ДП «НАЕК «Енергоатом») (м. Київ, код ЄДРПОУ 24584661);
 - (ii) Публічне акціонерне товариство «Центренерго» (далі – ПАТ «Центренерго») (м. Київ, код ЄДРПОУ 22927045);
 - (iii) Приватне акціонерне товариство «Укргідроенерго» (далі – ПрАТ «Укргідроенерго») (Київська обл., м. Вишгород, код ЄДРПОУ 20588716).
 - (iv) Публічне акціонерне товариство «Донбасенерго» (далі – ПАТ «Донбасенерго») (м. Київ, код ЄДРПОУ 23343582);
 - (v) Публічне акціонерне товариство «ДТЕК Дніпроенерго» (далі – ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго») (м. Запоріжжя, код ЄДРПОУ 00130872);
 - (vi) Товариство з обмеженою відповідальністю «ДТЕК Східенерго» (далі – ТОВ «ДТЕК Східенерго») (Донецька обл., м. Курахово, код ЄДРПОУ 31831942);
 - (vii) Публічне акціонерне товариство «ДТЕК Західенерго» (далі – ПАТ «ДТЕК Західенерго») (м. Львів, код ЄДРПОУ 23269555).
- (52) За інформацію ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», наданою Комітету листом від 24.07.2015 № 10/1942 (вх. від 24.07.2015 № 8-128/701-кі), *[інформація визначена як інформація з обмеженим доступом]*.
- (53) Отже, ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ТОВ «ДТЕК Східенерго», ПАТ «ДТЕК Західенерго» є єдиним суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Група компаній ДТЕК).

4.3.3. Основні покупки товару

- (54) Відповідно до пункту 3.1 ДЧОРЕ, ДП «Енергоринок» зобов'язане купувати електричну енергію від виробників та здійснювати її оплату згідно з цим Договором та Двосторонніми договорами, а також купувати електричну енергію від інших суб'єктів підприємницької діяльності, які проводять продаж на ОРЕ України.
- (55) ДП «Енергоринок» (лист від 13.08.2015 № 01/31-9506, зареєстрований у Комітеті 14.08.2015 за № 8-128/7350) повідомило наступне:

«Відповідно до вимог Закону ДП «Енергоринок» здійснює купівлю електричної енергії від її виробників та продаж усієї електричної енергії постачальникам за

двосторонніми договорами, які всі учасники ОРЕ укладають з ДП «Енергоринок» відповідно до пункту 2.3.1 ДЧОРЕ».

- (56) Відтак, основним покупцем виробленої електричної енергії є ДП «Енергоринок».
- (57) Державне підприємство «Енергоринок» (далі – ДП «Енергоринок») (м. Київ, код ЄДРПОУ 21515381) утворене відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 05.05.2000 № 755 з метою впровадження ефективних механізмів організації ОРЕ України та забезпечення його функціонування.
- (58) Засновником ДП «Енергоринок» є держава в особі Кабінету Міністрів України.
- (59) Відповідно до статуту ДП «Енергоринок», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.06.2000 за № 922 (далі – Статут ДП «Енергоринок»), предметом діяльності ДП «Енергоринок» є, зокрема:
- (i) купівля електричної енергії у виробників, потужність чи обсяг відпуску яких більші ніж граничні показники (крім електричної енергії, виробленої на теплоелектроцентралях, що входять до складу енергопостачальників, для споживання на території здійснення ліцензованої діяльності), а також у суб'єктів підприємницької діяльності, які є власниками електричної енергії, виробленої з давальницької сировини;
 - (ii) купівля в учасників ОРЕ України електричної енергії, отриманої ними за угодами на її імпорт;
 - (iii) оптове постачання електричної енергії;
 - (iv) укладання угод про передачу електричної енергії із суб'єктом підприємницької діяльності, який отримав ліцензію на таку передачу магістральними та міждержавними електричними мережами, та забезпечення виконання цих угод;
 - (v) виконання функцій розпорядника системи розрахунків і коштів ОРЕ України та функцій секретаріату ради ОРЕ, зокрема:
 - погодинне планування розподілу навантаження між енергогенеруючими джерелами на наступну добу для визначення погодинних цін на електричну енергію і потужність, оптимізації обсягів виробництва та оптового постачання електричної енергії;
 - розрахунок погодинних прогнозних цін на електричну енергію і потужність на основі оптимізації режимів роботи атомних, теплових і гідравлічних електростанцій, зовнішніх перетоків, поданих цінових заявок генеруючих компаній і прогнозного обсягу споживання електричної енергії на наступну добу;
 - розрахунок фактичних оптових цін на електричну енергію за правилами ОРЕ;
 - розрахунок платежів за електричну енергію і звітного балансу купівлі-продажу електроенергії;
 - забезпечення та здійснення розрахунків за продану та куплену електричну енергію.
- (60) Фінансування ДП «Енергоринок» здійснюється в межах кошторису, що затверджується органом державного регулювання в галузі електроенергетики (НКРЕКП).
- (61) Джерелом формування фінансових ресурсів ДП «Енергоринок» є дохід від продажу електричної енергії за оптовим тарифом, який визначається відповідно до законодавства, а також дохід від інших видів діяльності, амортизаційні відрахування, кошти від цінних паперів, безоплатні або благодійні внески членів трудового

колективу, підприємств, організацій, громадян та інші надходження, включаючи централізовані капітальні вкладення та кредити.

- (62) ДП «Енергоринок» є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахункові (поточні) та інші рахунки в установах банків, а також печатку із своїм найменуванням та зображенням фірмового знака, а також знак для товарів і послуг, штампи, бланки та інші реквізити. ДП «Енергоринок» може набувати майнових та особистих немайнових прав, укладати з іншими суб'єктами підприємницької діяльності та громадянами договори (контракти), бути позивачем або відповідачем у судах України, а також у судах інших держав.
- (63) Враховуючи викладене, ДП «Енергоринок» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

4.4. Встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

4.4.1. ТОВ «ДТЕК Східенерго»

- (64) ТОВ «ДТЕК Східенерго» здійснює діяльність відповідно до Статуту, нова редакція якого затверджена Загальними зборами учасників ТОВ «ДТЕК Східенерго» (протокол від 12.06.2015), державну реєстрацію змін до установчих документів проведено 18.06.2015 (далі – Статут ТОВ «ДТЕК Східенерго»).
- (65) Відповідно до Статуту ТОВ «ДТЕК Східенерго», ТОВ «ДТЕК Східенерго» має всі права юридичної особи з моменту його державної реєстрації, має самостійний баланс, має право відкривати поточні (розрахункові), вкладні (депозитні) та інші рахунки в національній та/або валютах на території України і за її межами, мати власні печатки, штампи, зареєстровані знаки для товарів і послуг, бланки, емблеми та інші реквізити юридичної особи.
- (66) Відповідно до пункту 4.1 Статуту ТОВ «ДТЕК Східенерго», метою діяльності ТОВ «ДТЕК Східенерго» є одержання прибутку та наступний його розподіл між Учасниками Товариства.
- (67) Основними видами діяльності ТОВ «ДТЕК Східенерго» є, зокрема:
- (i) виробництво електроенергії;
 - (ii) експорт, імпорт електричної енергії;
 - (iii) розподілення, передача та постачання електричної та теплової енергії, у тому числі спільне використання технологічних електричних мереж.
- (68) ТОВ «ДТЕК Східенерго» здійснює діяльність із виробництва електричної енергії на підставі ліцензії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, від 30.05.2012 № 036323 (рішення про видачу ліцензії від 24.05.2012 № 619).

4.4.2. ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго»

- (69) ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» здійснює свою діяльність на підставі Статуту, нова редакція якого затверджена загальними зборами ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» (протокол від 18.04.2013 № 2/2013), державну реєстрацію змін проведено 19.04.2013 (далі – Статут ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго»).
- (70) Відповідно до Статуту ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» є юридичною особою, має самостійний баланс, круглу печатку та штамп, торгову марку, зареєстровані знаки для товарів і послуг, бланки, емблеми, має право

відкривати поточні (розрахункові), вкладні (депозитні) та інші рахунки в національній та/або валютах на території України і за її межами.

- (71) Згідно з пунктом 2.1 Статуту ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», метою діяльності ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» є одержання прибутку на основі здійснення виробничої, комерційної, посередницької та іншої діяльності та наступний його розподіл між акціонерами Товариства.
- (72) Основними видами діяльності ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» є, зокрема, виробництво, постачання, передача, купівля та продаж електричної і теплової енергії в Україні та за її межами, енергії, що виробляється з метою електро- та теплостачання і похідних продуктів енергетичного походження та засобів, устаткування і приладів, що використовуються в цій галузі.
- (73) ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» здійснює діяльність з виробництва електричної енергії на підставі ліцензії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики, від 15.05.2012 № 036315 (рішення про видачу ліцензії від 26.04.2012 № 521).

4.4.3. ПАТ «ДТЕК Західенерго»

- (74) ПАТ «ДТЕК Західенерго» здійснює свою діяльність на підставі Статуту, нова редакція якого затверджена загальними зборами ПАТ «ДТЕК Західенерго» (протокол загальних зборів від 24.04.2013 № 2/2013), державну реєстрацію змін проведено 29.04.2013 (далі – Статут ПАТ «ДТЕК Західенерго»).
- (75) Відповідно до Статуту ПАТ «ДТЕК Західенерго», ПАТ «ДТЕК Західенерго» має всі права юридичної особи з дня його державної реєстрації, має самостійний баланс, має право відкривати поточні (розрахункові), вкладні (депозитні) та інші рахунки в національній та/або валютах на території України і за її межами, круглу печатку та штамп, торгову марку, зареєстровані знаки для товарів та послуг, бланки.
- (76) Згідно з пунктом 2.1 Статуту ПАТ «ДТЕК Західенерго», метою діяльності ПАТ «ДТЕК Західенерго» є одержання прибутку на основі здійснення виробничої, комерційної, посередницької та іншої діяльності та наступний його розподіл між акціонерами Товариства.
- (77) Основними видами діяльності ПАТ «ДТЕК Західенерго» є виробництво електричної енергії та теплової енергії.
- (78) ПАТ «ДТЕК Західенерго» здійснює діяльність з виробництва електричної енергії на підставі ліцензії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики від 23.04.2012 № 036306 (рішення про видачу ліцензії від 12.04.2012 № 408).
- (79) За інформацію ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», наданою Комітету листом від 24.07.2015 № 10/1942 (вх. Комітету від 24.07.2015 № 8-128/701-кі), *[інформація визначена як інформація з обмеженим доступом]*.
- (80) Отже, **ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ТОВ «ДТЕК Східенерго», ПАТ «ДТЕК Західенерго» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Група компаній ДТЕК)¹.**

4.5. Визначення товарних меж ринку

¹ Перелік цих суб'єктів господарювання не є вичерпним переліком суб'єктів, пов'язаних відносинами контролю у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

- (81) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (82) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є: подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо; подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо; наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи); відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (83) Згідно з Методикою при проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (84) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.

4.5.1. Споживчі характеристики

- (85) Електрична енергія, або електроенергія – це вид енергії, що існує у вигляді потенціальної енергії електричного й магнітного полів та енергії електричного струму.
- (86) Електричну енергію для виробничого і побутового споживання отримують шляхом перетворення інших видів енергії. Її джерелами може бути хімічна енергія, механічна енергія, наприклад, води чи вітру, ядерна енергія, тепла енергія, світлова енергія.
- (87) За інформацією Державної інспекції з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної і теплової енергії, наданою Комітету листом від 16.04.2015 № 01/12-1911 (вх. Комітету від 20.04.2015 № 6-01/3269), усі виробники електричної енергії, незалежно від виду технологічного процесу, який у них застосовується для виробництва електричної енергії (спалювання органічного палива, контрольована ядерна реакція, перетворення енергії сонця, вітру, води, скидного потенціалу технологічних процесів тощо) об'єднані за ознакою однорідності та призначення виробленого продукту – електроенергії.
- (88) Електроенергія підлягає стандартизації. Зокрема, вимоги до якості електричної енергії на території України визначаються міждержавним стандартом ГОСТ 1309-97 «Электрическая энергия. Совместимость технических средств электромагнитная. Нормы качества электрической энергии в системах электроснабжения общего назначения», введений у дію в якості державного стандарту України наказом Держстандарту України від 18.06.1999 № 354 з 01.01.2000 ДСТУ 13109-97 «Норми якості електричної енергії в системах електропостачання загального призначення».
- (89) Внаслідок технічних особливостей виробництва електричної енергії окремими видами електростанцій, безперервної зміни попиту та його низької еластичності генеруючі

потужності окремих компаній мали вагоме значення для ресурсного наповнення товарного ринку.

- (90) Це у свою чергу обумовлює формування «базисної» частини графіку, покриття якого забезпечується переважно АЕС, «зеленими» виробниками, які мають привілеї, визначені законом, а також частково ТЕС та ТЕЦ, ГЕС.
- (91) Натомість ГЕС та ГАЕС у зв'язку з високим маневровим потенціалом та відносно низькою собівартістю електроенергії залучаються до покриття «пікової» частини графіка в періоди максимального навантаження енергосистеми.
- (92) ТЕС включаються до графіка за принципом замикаючої решти та можуть працювати як у «базовому», так і в «регулюючому» режимі (у звичайний період, особливий період End-Start та в період максимального навантаження енергосистеми).
- (93) Отже, базова частина графіка навантаження формується переважно потужністю виробників електроенергії з ВДЕ, АЕС, ТЕЦ (в обсязі теплофікаційного графіка), ТЕС та в меншій частині ГЕС. «Змінна» частина графіка навантаження покривається переважно потужністю ГЕС, ГАЕС, а також генеруючих компаній ТЕС (які працюють в ОРЕ за ціновими заявками).
- (94) Враховуючи наведене, незважаючи на технічні особливості формування графіка навантаження, електрична енергія є *єдиним товаром*, що характеризується ознакою однорідності і взаємозамінності незалежно від способу її виробництва (АЕС, ГЕС чи ТЕС) та умов продажу і споживання.
- (95) Таким чином, з точки зору основного покупця (ДП «Енергоринок»), електрична енергія, що продається в ОРЕ України, незалежно від способу її перетворення (виду технологічного процесу) та умов продажу (вироблена в Україні чи імпортована), має однакове призначення, та є товаром для подальшого перепродажу.
- (96) Зазначене підтверджується умовами договорів, укладених між ДП «Енергоринок» та виробниками електричної енергії, відповідно до яких відповідний виробник зобов'язується продавати, а ДП «Енергоринок» зобов'язується купувати електроенергію, вироблену виробником, та здійснювати її оплату відповідно до умов таких договорів (наприклад, договори ДП «Енергоринок» з ТОВ «ДТЕК Східенерго» (від 01.04.2002 № 1034/01), ПАТ «Центренерго» (від 07.09.1999 № 71/01-ЕР), з ПАТ «Донбасенерго» (від 31.08.1999 № 70/01-ЕР), з ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» (від 30.08.1999 № 69/01-ЕР), з ПАТ «ДТЕК Західенерго» (від 17.08.1999 № 62/01-ЕР), з ДП «НАЕК «Енергоатом» (від 18.05.2001 № 698/05-НАЕК/640/01), з ПрАТ «Укргідроенерго» (від 31.01.2006 № 3304/01), з державним підприємством зовнішньоекономічної діяльності «Укрінтеренерго» (далі – ДПЗД «Укрінтеренерго») (від 31.10.2008 № 4297/02), з товариством з обмеженою відповідальністю «Дунайська СЕС-1» (далі – ТОВ «Дунайська СЕС-1») (від 19.10.2015 № 9000/2).
- (97) Відтак, відповідно до споживчих характеристик, **електрична енергія, незалежно від способу її перетворення, має ознаки одного товару.**
- (98) Вказана позиція також підтверджується висновками Київського національного торговельного-економічного університету, що містяться у Звіті про науково-дослідну роботу на тему: «Аналіз стану конкуренції та ринкової влади на ринку електричної енергії в Україні». Зокрема, у Звіті зазначається:

«...Електрична енергія, вироблена альтернативними електрогенераторами ТЕС, ТЕЦ, ГЕС, ГАЕС, ВЕС, АЕС, СЕС, є взаємозамінною з точки зору виробництва... При цьому не важливо, з якого енергоносія була первісно виготовлена електрична енергія. Процеси її прямого і зворотного перетворення є незалежними один від одного, що

разом з легкістю такого перетворення є беззаперечно і основною перевагою електричної енергії над іншими видами енергії та джерелом її відмінності від них, що обумовлює релевантність товарних меж ринку електричної енергії з більш широким ринком енергії в цілому».

4.5.2. Умови споживання і умови реалізації

- (99) Відповідно до Закону України «Про електроенергетику» споживачі енергії – суб'єкти господарської діяльності та фізичні особи, що використовують енергію для власних потреб на підставі договору про її продаж та купівлю.
- (100) До споживача електрична енергія поставляється через електромережу – мережу об'єднаної енергетичної системи України. Споживач використовує електричну енергію для виконання механічної роботи, опалення, освітлення, комунікації тощо.
- (101) Основними споживачами електричної енергії є населення, промислові підприємства, житлово-комунальні господарства, інші юридичні особи.
- (102) Усі вказані споживачі купують електричну енергію на підставі договорів постачання електричної енергії за регульованим тарифом або купівлі-продажу електричної енергії за нерегульованим тарифом у постачальників електричної енергії.
- (103) Постачальники електричної енергії купують її в оптового постачальника електричної енергії (ДП «Енергоринок»), який за законом має *виключне право на купівлю всієї електричної енергії, що виробляється на електростанціях України та імпортується в енергосистему України із суміжних держав.*
- (104) Державною інспекцією з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної і теплової енергії у своєму листі від 16.04.2015 № 01/12-1911 (вх. від 20.04.2015 № 6-01/3269) зазначено, що до споживача електрична енергія потрапляє через електромережу об'єднаної енергетичної системи України (сукупність електростанцій, електричних і теплових мереж, інших об'єктів електроенергетики, які об'єднані спільним режимом виробництва, передачі та розподілу електричної і теплової енергії при централізованому управлінні цим режимом), і за своїми споживчими властивостями не відрізняється, незалежно від способу (технології) її вироблення.
- (105) **Отже, відповідно до умов споживання та реалізації, електрична енергія, незалежно від способу перетворення енергії, є одним товаром.**
- (106) **Враховуючи викладене, товарними межами ринку є ринок електричної енергії, на якому існує попит з боку ДП «Енергоринок» з метою здійснення діяльності з оптового постачання електричної енергії на ОРЕ України та пропозиція з боку виробників електричної енергії (далі – ринок генерації електричної енергії).**
- (107) При цьому, за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару, електрична енергія не має еквівалентних товарів-замінників.

4.6. Визначення територіальних (географічних) меж ринку генерації електричної енергії

- (108) Відповідно до Методики, територіальні межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживачів, придбання товарів (послуг) є неможливим або недоцільним.
- (109) Згідно з пунктом 2.1.1 ДЧОРЕ, метою цього договору є створення Оптового ринку та врегулювання взаємовідносин Сторін цього Договору, що виникають у зв'язку з

виробництвом, передачею, постачанням та купівлі-продажу електричної енергії за умови збереження цілісності та забезпечення надійного та ефективного функціонування ОЕС України.

- (110) Відповідно до статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії» ОЕС України – сукупність електростанцій, електричних мереж, інших об'єктів електроенергетики, що об'єднані спільним режимом виробництва, передачі та розподілу електричної енергії при централізованому управлінні цим режимом.
- (111) За допомогою розгалуженої системи міждержавних, магістральних та розподільних електричних мереж виробники електроенергії, розміщені на території України є досить нерівномірним, пов'язані з усією множиною кінцевих споживачів електроенергії на всій території країни.
- (112) З огляду на фізичні і технічні характеристики електричної енергії, в тому числі одномоментність процесу її виробництва, постачання та споживання, неможливість її зберігання, виникає необхідність постійного та безперервного збалансування попиту та пропозиції електричної енергії.
- (113) Відповідно до статті 44 Закону України «Про ринок електричної енергії» в електроенергетиці України діє єдина диспетчерська система оперативно-технологічного управління виробництвом, передачею, розподілом та споживанням електричної енергії. Функції диспетчерського (оперативно-технологічного) управління ОЕС України та організацію паралельної роботи з енергетичними системами інших держав здійснює оператор системи передачі.
- (114) До видачі відповідної ліцензії оператору системи передачі функції оператора системи передачі, визначені цим Законом, виконує державне підприємство, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління.
- (115) Протягом періоду дослідження функції централізованого диспетчерського управління ОЕС України здійснювало державне підприємство «Національна енергетична компанія «Укренерго» (далі – ДП «НЕК «Укренерго»).
- (116) Диспетчерське (оперативно-технологічне) управління поширюється на суб'єктів господарювання, об'єкти електроенергетики яких підключені до ОЕС України.
- (117) Враховуючи викладене, мінімальна територія, за межами якої, з точки зору споживача, придбання електричної енергії є неможливим або недоцільним – є вся територія України.
- (118) При цьому ОЕС України працює в паралельному режимі з електроенергетичними об'єднаннями: Республіки Білорусь, Молдови, Російської Федерації, крім так званого «острова Бурштинської електростанції» (включає Бурштинську теплову електростанцію, Калуську теплоелектроцентральною та Теремле-Рікську гідроелектростанцію), який синхронізовано з Європейською мережею системних операторів з передачі електроенергії (ENTSO-E).
- (119) Водночас, незважаючи на синхронізацію «острова Бурштинської ТЕС» з ENTSO-E, а також незалежно від того, потреби в електроенергії яких саме споживачів задовольняються (іноземних чи вітчизняних), генеруючі компанії «острова Бурштинської ТЕС» зобов'язані продавати всю вироблену ними електроенергію в ОПЕ України, дотримуватися вимог ДЧОРЕ та інших нормативних актів у сфері електроенергетики, виконувати команди диспетчерського центра ДП «НЕК «Укренерго».
- (120) Відповідно до пункту 6.2 Методики коректність визначення територіальних (географічних) меж товарного ринку може бути перевірена дослідженням відкритості ринку щодо міжрегіональної торгівлі.

- (121) При цьому ступінь відкритості ринку (далі – СВР) щодо міжнародної, міжрегіональної торгівлі оцінюється за показником, який розраховується як відсоткове співвідношення суми загального обсягу ввезення (імпорту) товару на певний ринок із територій інших регіонів держави (інших країн) до загального обсягу ринку за формулою:

$$\text{ступінь відкритості ринку} = \frac{\text{обсяг імпорту електричної енергії в Україні}}{\text{загальний обсяг електричної енергії, придбаної ДП «Енергоринок»}} \times 100 \%$$

- (122) Згідно з Методикою, якщо СВР для загальнодержавних ринків менше 40 %, то територія держави є територіальними (географічними) межами ринку.
- (123) За результатами аналізу інформації, наданої листом ДП «Енергоринок» від 19.01.2018 № 01-32/993 (вх. від 22.01.2018 № 8-12/770), було розраховано СВР за період 2013 – 2016 роки, січень – листопад 2017 року та відображено у Таблиці 1.

Таблиця 1

	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	січень – листопад 2017 року
Імпорт (мВт·год)	38 609	177 993	2 295 931	76 859	44 362
Загальний обсяг електричної енергії, придбаної ДП «Енергоринок» (мВт·год)	176 331 428	165 974 826	146 358 789	141 378 310	128 717 154
Ступінь відкритості ринку	0,02 %	0,11 %	1,56 %	0,05 %	0,03 %

- (124) Зокрема, такі обсяги імпортової електроенергії пояснюються існуючим адміністративним регулюванням ринку генерації електричної енергії та відсутністю рівних умов діяльності імпортерів і вітчизняних виробників електричної енергії, а також іншими причинами, які викладені в Звіті Комітету (протокол від 01.06.2016 № 40) та рекомендаціях Антимонопольного комітету України від 12.12.2017 № 30-рк. Водночас для імпортерів та вітчизняних виробників електроенергії мають бути створені рівні умови діяльності на ринку, а імпортна електроенергія може скласти суттєву конкуренцію на ринку.
- (125) Враховуючи викладене, **територіальними (географічними) межами ринку генерації електричної енергії є вся територія України.**

4.7. *Визначення часових меж ринку*

- (126) Відповідно до Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (127) Специфічність електроенергії, як товару, зумовлює постійне коливання попиту і пропозиції залежно від часу доби, дня тижня, погодних умов тощо. Звідси, в межах однієї доби чи навіть одного сезону обсяг споживання та пропозиції є змінюваним.
- (128) Відповідно до Правил ОРЕ, всі виробники електричної енергії, які є Членами ОРЕ, надають Розпоряднику системи розрахунків (ДП «Енергоринок») заявку робочої потужності щодо кожного блоку, неблочні електростанції та гідроелектростанції –

щодо станції в цілому, гідроакумуючі станції – щодо станції в цілому або окремих агрегатів. При цьому заявки робочої потужності подаються на кожен розрахунковий період наступної доби.

- (129) Згідно з Правилами ОРЕ, розрахунковим періодом є період, тривалістю 60 хвилин, який починається в момент початку першої години добового графіка кожної доби і закінчується в момент початку наступної години, не включаючи її.
- (130) Розпорядник системи розрахунків (ДП «Енергоринок»), відповідно до Правил ОРЕ та діючих нормативно-технічних документів, повинен підготувати прогноз електроспоживання ОЕС України для кожного розрахункового періоду наступної доби та щодня, не пізніше 17:00, розробляє заданий графік навантаження щодо кожного окремого блоку в кожному розрахунковому періоді наступної доби.
- (131) За результатами аналізу інформації, наданої ДП «Енергоринок» листом від 19.01.2018 № 01/32-993 (вх. від 22.01.2018 № 8-128/770), у період 2013 – 2016 років, січня – листопада 2017 року мінімальний обсяг електричної енергії купувався ДП «Енергоринок» протягом 3-4 години доби, а максимальний – протягом 20-21 години доби. Різниця між максимальним та мінімальним погодинним обсягом купівлі ДП «Енергоринок» електричної енергії протягом доби складає від 20 % (у 2016 році) до 26 % (у 2013 році).
- (132) Інформація щодо сукупних обсягів закупівлі ДП «Енергоринок» електричної енергії протягом 2013 – 2016 років, січня – листопада 2017 року у відповідні години доби наведена у Додатках 1-5 до Рішення.
- (133) При цьому обсяги погодинної закупівлі ДП «Енергоринок» електричної енергії у основних виробників (ДП «НАЕК Енергоатом», Група компаній ДТЕК, ПАТ «Центренерго», ПАТ «Донбасенерго») у відповідні години протягом доби суттєво не змінюються.
- (134) Відповідно до умов договорів, укладених між ДП «Енергоринок» та виробниками електричної енергії на підставі погодинних обсягів купівлі електроенергії, ДП «Енергоринок» здійснює розрахунок вартості електричної енергії, купленої у виробників за кожну добу, та визначає середньозважену ціну на електроенергію для відповідного виробника за місяць. За результатами розрахунків за місяць виробники електроенергії до 20 числа місяця, наступного за звітним, надсилають ДП «Енергоринок» акт звірки розрахунків.
- (135) Крім того, основні показники, які визначають істотні умови функціонування загальнодержавного ринку генерації електричної енергії, розраховуються на один календарний рік, зокрема:
 - (i) Прогнозний баланс електричної енергії ОЕС України складається та затверджується Міненерговугілля на наступний календарний рік;
 - (ii) Прогнозна структура палива теплових електростанцій та теплоелектроцентралей складається та затверджується Міненерговугілля на наступний календарний рік;
 - (iii) Планові річні та перспективні графіки ремонтів і модернізації (реконструкції) обладнання електричних станцій енергогенеруючих компаній та теплоелектроцентралей складається та затверджується Міненерговугілля на наступний календарний рік;
 - (iv) Інвестиційні програми та тарифи для ліцензіатів на ринку генерації електричної енергії затверджуються НКРЕКП на наступний календарний рік;
 - (v) Прогнозована оптова ринкова ціна на електроенергію (далі – ОРЦ) розраховується НКРЕКП на основі даних за попередні 12 місяців.

- (136) Таким чином, сукупність товарно-грошових відносин між виробниками електричної енергії та ДП «Енергоринок» протягом одного календарного року утворюють ринок товару зі сталою структурою.
- (137) Враховуючи викладене, часовими межами загальнодержавного ринку генерації електричної енергії визначено один календарний рік.
- (138) При цьому дослідження стану конкуренції на загальнодержавному ринку генерації електричної енергії здійснюється за 2013 – 2016 роки, січень-листопад 2017 року.

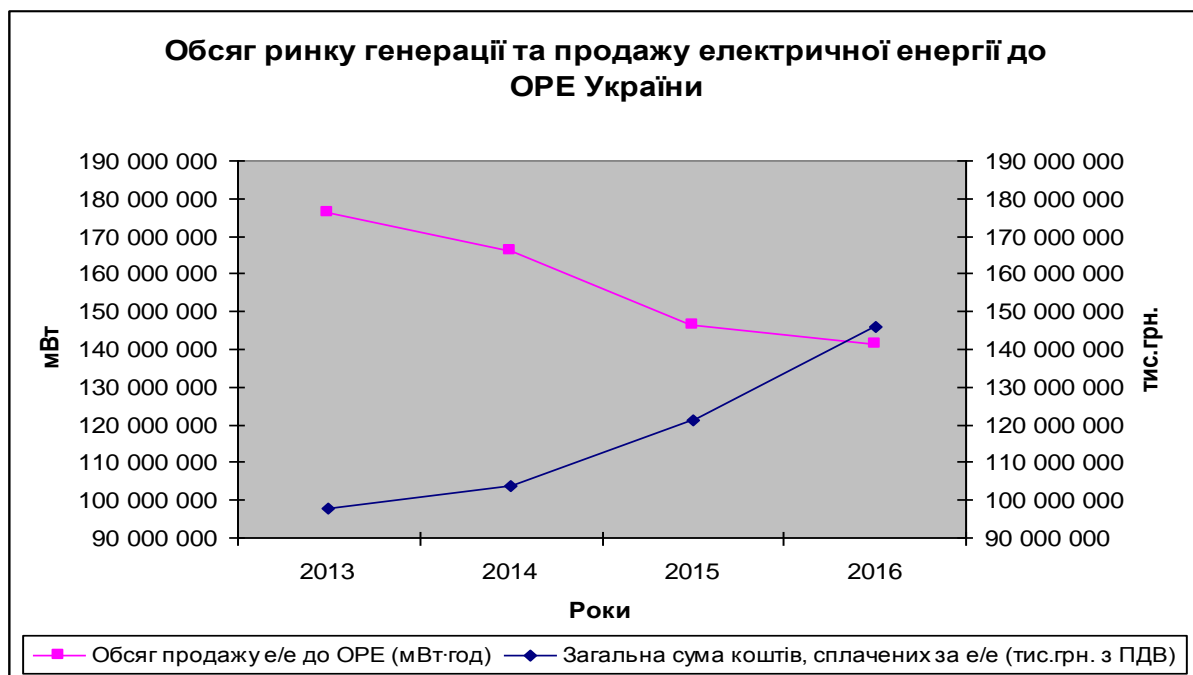
4.8. *Визначення обсягу ринку генерації електричної енергії*

- (139) Відповідно до Методики, обсяг ринку визначається як загальний обсяг надходження товару на ринок. Кількісні показники обсягу ринку визначаються в натуральних та/або вартісних показниках.
- (140) Обсяг ринку генерації електричної енергії визначається як обсяг електричної енергії, купленої ДП «Енергоринок» у виробників та імпортерів.
- (141) Інформація щодо обсягу ринку генерації електричної енергії за 2013 – 2016 роки, січень – листопад 2017 року в натуральних та вартісних показниках наведена у Таблиці 2.

Таблиця 2

	Обсяг електричної енергії, купленої ДП «Енергоринок»	
	(кВт·год)	грн
2013 рік	176 331 427 882	97 787 311 737
2014 рік	165 974 826 120	103 920 384 929
2015 рік	146 358 788 863	121 422 018 322
2016 рік	141 378 310 497	145 759 588 826
січень - листопад 2017 року	128 717 153 534	147 923 101 443

- (142) Обсяг ринку генерації електричної енергії, розрахований відповідно до обсягу відпущеної в ОРЕ України електричної енергії в натуральних показниках (кВт·год), у 2016 році порівняно з 2013 роком зменшився на 20 %.
- (143) При цьому обсяг ринку генерації електричної енергії, розрахований відповідно до обсягу відпущеної в ОРЕ України електричної енергії у вартісних показниках (грн), у 2016 році порівняно з 2013 роком збільшився майже на 49 % .
- (144) Динаміка зміни обсягу ринку генерації електричної енергії в натуральних та вартісних показниках протягом періоду дослідження наведена на Графіку 1.

4.9. Розрахунок часток суб'єктів господарювання на ринку генерації електричної енергії

4.9.1. Частка на загальнодержавному ринку генерації електроенергії покупця – ДП «Енергоринок»

- (145) ДП «Енергоринок» є єдиним суб'єктом господарювання, який здійснює діяльність з оптової купівлі електричної енергії у виробників та імпортерів.
- (146) Отже, на ОРЕ України відсутня будь-яка конкурентна боротьба між покупцями електричної енергії, а також відсутні потенційні конкуренти ДП «Енергоринок» щодо здійснення оптової купівлі електричної енергії у виробників та імпортерів.
- (147) Виходячи з наведеного, у період 2013 – 2016 років, січні – листопад 2017 року на загальнодержавному ринку генерації електричної енергії ДП «Енергоринок» як єдиний покупець, володіло ринковою часткою, розмір якої має ознаки монопольного (домінуючого) становища.

4.9.2. Частки на загальнодержавному ринку генерації електроенергії виробників (продавців)

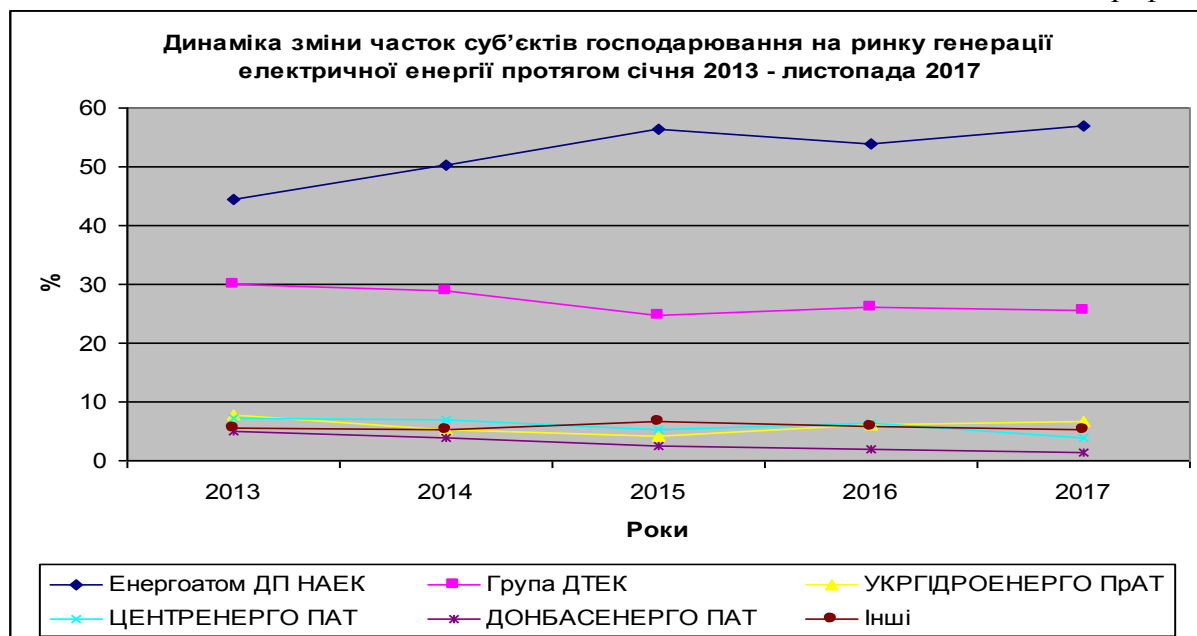
- (148) Частки суб'єктів господарювання на ринку генерації електричної енергії за 2013 – 2016 роки та січень – листопад 2017 року розраховані відповідно до обсягу відпущеної в ОРЕ України електричної енергії в натуральних показниках (кВт-год), наведені у Таблиці 3.

Таблиця 3

	2013 рік, %	2014 рік, %	2015 рік, %	2016 рік, %	січень- листопад 2017 року, %
ДП «НАЕК «Енергоатом»	44	50	56	54	57
Група компаній ДТЕК	30	33	24	26	26
ПАТ «Центренерго»	7	7	5	6	4
ПАТ «Донбасенерго»	5	4	3	2	1
ПрАТ «Укргідроенерго»	8	5	4	6	7
Інші	6	1	7	6	5
Всього	100	100	100	100	100

- (149) При цьому частки інших суб'єктів господарювання на ринку генерації електричної енергії, розраховані відповідно до обсягу відпущеної в ОРЕ України електричної енергії в натуральних показниках (кВт·год), протягом 2013 – 2016 років та січня-листопада 2017 року були меншими.
- (150) Динаміка зміни часток суб'єктів господарювання на ринку генерації електричної енергії, розрахованих відповідно до обсягу відпущеної в ОРЕ України електричної енергії в натуральних показниках (кВт·год), протягом 2013 – 2016 років та січня-листопада 2017 року, наведена на Графіку 2.

Графік 2

- (151) Таким чином, сукупна частка двох суб'єктів господарювання (Групи компаній ДТЕК та ДП «НАЕК «Енергоатом») протягом періоду дослідження у відповідних часових межах перевищувала 50 % від загального обсягу ринку генерації електричної енергії.
- (152) При цьому ринок генерації електричної енергії є висококонцентрованим із позицій виробників (продавців) електричної енергії, про що свідчить Індекс Херфіндаля-

Хіршмана (далі – ІНН), який протягом періоду, що досліджується, збільшився на 34,2 % (з 2974 у 2013 році до 3991 у 2017 році).

- (153) Значення ІНН, розраховані відносно суб'єктів господарювання, частки яких на ринку генерації електричної енергії є найбільшими, наведені у Таблиці 4.

Таблиця 4

Суб'єкт господарювання	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	січень – листопад 2017 року	Зміна концентрації ринку у 2017 році по відношенню до 2013 року, %
ДП «НАЕК «Енергоатом»	1936	2500	3136	2916	3249	67,8
Група компаній ДТЕК	900	1089	576	676	676	-24,9
ПАТ «Центренерго»	49	49	25	36	16	-67,3
ПАТ «Донбасенерго»	25	16	9	4	1	-96,0
ПрАТ «Укргідроенерго»	64	25	16	36	49	-23,4
ІНН:	2974	3679	3762	3668	3991	34,2

- (154) Отже, зміна ІНН свідчить, що збільшення концентрації ринку генерації електричної енергії відбулось за рахунок збільшення частки ДП «НАЕК «Енергоатом», в той час як у інших учасників ринку зміни часток мають від'ємне значення.

4.10. Визначення потенційних конкурентів для виробників (продавців) електричної енергії

- (155) Відповідно до Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

- (156) Потенційними конкурентами для виробників електричної енергії, що здійснюють господарську діяльність на загальнодержавному ринку генерації електричної енергії, можуть бути, зокрема:

- (i) суб'єкти господарювання – імпортери електричної енергії;
- (ii) суб'єкти господарювання – виробники електричної енергії, у разі завантаження ними вільної установленної робочої потужності;
- (iii) суб'єкти господарювання, які мають намір здійснювати господарську діяльність із виробництва електричної енергії та за рахунок власних коштів побудують нові генеруючі потужності.

4.11. Визначення бар'єрів для вступу потенційних конкурентів на ринок

(157) Згідно з Методикою бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

4.11.1. Обмеження, що стримують вступ на ринок суб'єктів господарювання – імпортерів електричної енергії

(158) За даними, оприлюдненими на веб-сайті ДП «Енергоринок» (www.er.gov.ua), оптові ціни на електричну енергію в країнах, з якими ОЕС України з'єднана міждержавними перетинами, є нижчими від тарифів, за якими виробники, що працюють за ціновими заявками, продають електроенергію в ОРЕ України.

(159) Відтак, існує економічна доцільність для входу суб'єктів господарювання – імпортерів електричної енергії на ринок генерації електричної енергії.

(160) Спроможність імпортувати (експортувати) електричну енергію, з технічної точки зору, обмежується пропускнуною спроможністю міждержавних електричних мереж відповідного перетину.

(161) За інформацією ДП «НЕК «Укренерго», наданою Комітету листом від 12.10.2017 № 01/11359 (вх. від 18.10.2017 № 8-01/10207), доступна пропускна спроможність для імпорту електричної енергії, визначена відповідно до «Методики визначення доступної пропускнуною спроможності міждержавних електричних мереж ОЕС України», затвердженої наказом Міністерства енергетики та теплоенергетики від 24.11.2014 № 824, становить 6000 МВт, що в свою чергу може скласти до третини обсягу електроенергії, що споживається в Україні. Величина потужності для максимально можливого імпорту електричної енергії в розрізі міждержавних перетинів становить: Румунія – 400 МВт; Угорщина – 900 МВт; Словаччина – 400 МВт; Білорусь – 900 МВт; Російська Федерація – 2200 МВт; Молдова – 1200 МВт.

(162) Враховуючи, що ринок генерації електричної енергії є висококонцентрованим, імпортери можуть скласти реальну конкуренцію вітчизняним виробникам електричної енергії.

(163) Відповідно до статті 39 Закону України «Про ринок електричної енергії» вільна пропускна спроможність міждержавних перетинів розподіляється на явному та/або неявному аукціонах, які проводяться за процедурою електронного аукціону.

(164) Станом на сьогодні доступ до пропускнуною спроможності міждержавних мереж здійснюється на конкурентних засадах, а отже, відсутні бар'єри для потенційних імпортерів у частині доступу до пропускнуною спроможності.

(165) Враховуючи, що пропускна спроможність міждержавних мереж дозволяє залучити значний об'єм імпортованої електроенергії, а доступ до пропускнуною спроможності розподіляється на добових, місячних та річних електронних аукціонах у прозорий, недискримінаційний спосіб, зазначене може свідчити про відсутність технічних та технологічних бар'єрів для імпорту електричної енергії.

(166) Водночас, частка імпорту електричної енергії в загальному обсязі ринку генерації електричної енергії протягом періоду дослідження була несуттєвою та складала:

(i) у 2013 році – 0,02 %;

(ii) у 2014 році – 0,11 %;

(iii) у 2015 році – 1,56 %;

- (iv) у 2016 році – 0,05 %;
 - (v) протягом січня – листопада 2017 року – 0,03 %.
- (167) При цьому електрична енергія імпортувалася в Україну, як товар, лише у 2015 році. Протягом інших років періоду дослідження імпорт електричної енергії відбувався виключно у вигляді технологічних перетоків.
- (168) За інформацією ДП «Енергоринок», наданою Комітету листом від 19.01.2018 № 01/32-993 (вх. від 22.01.2018 № 8-128/770), оформлення технологічного сальдо перетоків електроенергії до ОЕС України (без надання відповідних заявок) здійснювалося за такими зовнішньоекономічними договорами (контрактами):
- (i) Контракт купівлі-продажу електричної енергії для забезпечення енергоживлення тупикових районів навантаження України та Республіки Білорусь (між ДП «Енергоринок» та ГПО «Беленерго»);
 - (ii) Контракт для забезпечення паралельної роботи (між ДП «Енергоринок» та ПАО «Интер РАО»);
 - (iii) Договір купівлі-продажу електроенергії, що переміщується в рамках надання аварійної взаємодопомоги (між ДП «Енергоринок» та ПАО «Интер РАО»).
- (169) Отже, незважаючи на відсутність технічних та технологічних бар'єрів, існуючий потенціал для імпорту електроенергії на сьогодні практично не використовується.
- (170) Відповідно до Правил ОРЕ, платіж оператору зовнішніх перетоків за імпортовану електричну енергію в ОРЕ України визначається за формулою, яка включає в себе встановлену НКРЕ ціну купівлі Оптовим постачальником (ДП «Енергоринок») імпортованої електричної енергії.
- (171) Станом на сьогодні відсутній нормативно-правовий документ чи методика, затверджена НКРЕКП, яка б визначала ціну або порядок визначення ціни на імпортовану електричну енергію. Також, відповідно до Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання в сферах енергетики та комунальних послуг», та відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» у НКРЕКП відсутні повноваження чи обов'язки щодо встановлення ціни на імпортовану електричну енергію.
- (172) Згідно з частиною четвертою статті 5 Закону України «Про ринок електричної енергії», до повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, у сфері електроенергетики належать, зокрема, розроблення порядку формування прогнозного балансу електричної енергії ОЕС України, формування та затвердження прогнозного балансу електричної енергії ОЕС України.
- (173) Відповідно до Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України (далі – Міненерговугілля), затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2017 № 208, Міненерговугілля є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику в електроенергетичному, ядерно-промисловому, вугільно-промисловому, торфодобувному, нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексах (далі – паливно-енергетичний комплекс), а також забезпечує формування державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.
- (174) Відповідно до Порядку, складання річних та місячних прогнозних балансів електричної енергії об'єднаної енергетичної системи України, затвердженого наказом Міненерговугілля від 16.08.2016 № 521, ДП «НЕК «Укренерго» з урахуванням

пропозицій учасників формування прогнозного балансу формує проект прогнозного балансу електроенергії ОЕС України на наступний рік у помісячному розрізі, визначає небаланси електричної енергії помісячно та надає зазначений баланс виробникам електричної енергії, енергопостачальникам та операторам зовнішніх перетоків для надання у п'ятиденний строк пропозицій щодо їх збалансування.

- (175) Якщо надані пропозиції не забезпечують збалансованість виробництва та споживання електроенергії, то ДП «НЕК «Укренерго» не пізніше 25 жовтня року, що передує розрахунковому, надає проект балансу електроенергії ОЕС України до Міністерства енергетики та вугільної промисловості України для прийняття рішень щодо збалансування генерації з попитом електричної енергії в такому порядку:
- (i) збільшення/зменшення виробництва електроенергії АЕС (за згодою, у разі наявності технічної можливості);
 - (ii) збільшення/зменшення виробництва електроенергії енергогенеруючих компаній ТЕС (за згодою, у разі наявності технічної можливості з урахуванням стану паливозабезпечення);
 - (iii) збільшення/зменшення обсягу експорту електроенергії для покращення балансу потужності ОЕС України;
 - (iv) організація імпорту електричної енергії;
 - (v) обмеження обсягів електроспоживання енергопостачальниками з урахуванням встановлених граничних величин споживання електроенергії, розрахованих відповідно до Порядку постачання електричної енергії споживачам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.03.1999 № 441 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09.04.2002 № 475).
- (176) За інформацією Міненерговугілля, наданою Комітету листом від 16.01.2018 № 04/32-336 (вх. від 22.01.2018 № 6-128/551), імпорт електричної енергії не передбачений у Прогнозному балансі електроенергії ОЕС України на 2018 рік, тому що покриття попиту на електричну енергію в Україні та експорт забезпечується енергогенеруючими потужностями країни.
- (177) Одночасно Міненерговугілля повідомило Комітет, що імплементація Закону України «Про ринок електричної енергії», який набрав чинності 11.07.2017, передбачає розвиток конкуренції, зокрема, за рахунок імпорту електричної енергії, та забезпечення належного функціонування регіональних (міжнародних) ринків у рамках Енергетичного Співтовариства.
- (178) Таким чином, у діючій моделі ринку електричної енергії існують адміністративні бар'єри для вільного входження суб'єктів господарювання – імпортерів на ринок генерації електричної енергії, що зумовлює низький ступінь відкритості ринку, високий рівень концентрації на ринку протягом тривалого періоду та стримує розвиток конкуренції на ринку.

4.11.2. Обмеження, що стримують можливість завантаження вільних потужностей суб'єктів господарювання – виробників електричної енергії

- (179) Можливість виробництва електроенергії обмежується потужністю електроустановок.
- (180) Дані про установлену робочу потужність надаються виробниками електричної енергії до ДП «Енергоринок», відповідно до пункту 2.1 Правил ОРЕ. Відповідно до пункту 2.2.1 Правил ОРЕ, виробники повинні повідомляти ДП «Енергоринок» про зміни в цих даних, приводячи їх у відповідність із фізичними характеристиками та погодивши з центральним органом виконавчої влади, що здійснює управління в

електроенергетиці, а ДП «Енергоринок», відповідно до пункту 2.2.3 Правил ОРЕ, повинен занести зазначені данні до Системи розрахунків ОРЕ протягом двох днів із моменту отримання відповідного повідомлення.

- (181) За інформацією ДП «Енергоринок», наданою Комітету листом від 19.01.2018 № 01/32-993 (вх. від 22.01.2018 № 8-128/770), сукупна установлена робоча потужність усіх електроустановок протягом періоду дослідження зменшилася на 10 % (з [інформація визначена як інформація з обмеженим доступом] у 2013 році до [інформація визначена як інформація з обмеженим доступом] у 2017 році). Зазначене обумовлено втратою суб'єктами господарювання контролю над електроустановками, що розташовані на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження.
- (182) Близько 90 % від сукупної установленної робочої потужності ОЕС України (без урахування величини потужності для максимально можливого імпорту електричної енергії) зосереджені в п'яти енергогенеруючих компаній, а саме:
- (i) установлена робоча потужність Групи компаній ДТЕК складає 32,5 % від загального обсягу установленної робочої потужності усіх виробників електричної енергії;
 - (ii) установлена робоча потужність ДП «НАЕК «Енергоатом» складає 26,5 % від загального обсягу установленної робочої потужності всіх виробників електричної енергії;
 - (iii) установлена робоча потужність ПАТ «Центренерго» складає 14,7 % від загального обсягу установленної робочої потужності всіх виробників електричної енергії;
 - (iv) установлена робоча потужність ПАТ «Донбасенерго» складає 5,4 % від загального обсягу установленної робочої потужності всіх виробників електричної енергії;
 - (v) установлена робоча потужність ПрАТ «Укргідроенерго» складає 9,8 % від загального обсягу установленної робочої потужності всіх виробників електричної енергії.
- (183) Оскільки максимальний обсяг електричної енергії споживається протягом 20-21 години доби, то дослідження ступеня завантаженості електроустановок здійснено за відповідний проміжок часу.
- (184) Загальна установлена робоча потужність усіх електроустановок майже *втричі* перевищує обсяг попиту на електричну енергію протягом 20-21 години доби.
- (185) Ступінь використання установленної робочої потужності основними учасниками ринку генерації електричної енергії наведено у Таблиці 5.

Таблиця 5

Суб'єкт господарювання	2013 рік, %	2014 рік, %	2015 рік, %	2016 рік, %	січень – листопад 2017 року, %
ДП «НАЕК «Енергоатом»	53	56	58	63	56

Група компаній ДТЕК	49	50	34	27	32
ПАТ «Центренерго»	21	19	13	11	8
ПАТ «Донбасенерго»	42	35	38	30	31
ПрАТ «Укргідроенерго»	47	35	25	7	28
Інші	18	2	20	47	8

- (186) Таким чином, **навіть у період, коли існує максимальний попит на електричну енергію, в учасників ринку наявний значний обсяг вільної установленної робочої потужності. Обсяг вільної установленної робочої потужності визначає потенційно можливий додатковий обсяг виробництва електричної енергії, що може скласти реальну конкуренцію на ринку генерації електричної енергії.**
- (187) Технологічні характеристики генеруючого обладнання є одними з визначальних факторів, що впливають на включення кожного блоку електростанції до роботи в конкретний період доби.
- (188) Відповідно до розділу 3 Правил ОРЕ, виробники щодня не пізніше 10:00 мають надати Розпоряднику системи розрахунків (ДП «Енергоринок») заявки:
- (i) виробники, які працюють за ціновими заявками, подають цінову заявку та заявку робочої потужності щодо кожного блоку, який не знаходиться в ремонті та може бути включений в роботу протягом 24 годин (для газо-мазутного блоку 800 МВт – протягом 72 годин), у тому числі блоків, що знаходяться поза резервом за відсутності палива;
 - (ii) виробники, які не працюють за ціновими заявками, подають заявку робочої потужності щодо кожного блоку, станції в цілому або окремих агрегатів (в залежності від виду генеруючого обладнання).
- (189) Заявка робочої потужності має відображати потенційну спроможність кожного блоку виробляти електроенергію в кожний розрахунковий період наступної доби.
- (190) Згідно з пунктом 5.1.1 Правил ОРЕ, не пізніше 17:00 на основі прогнозу необхідного покриття (одержаного відповідно до розділу 4 Правил ОРЕ) та заявок, наданих виробниками (відповідно до розділу 3 Правил ОРЕ), Розпорядник системи розрахунків (ДП «Енергоринок») розробляє заданий графік навантаження щодо кожного окремого блоку в кожному розрахунковому періоді наступної доби.
- (191) Відповідно до пункту 5.1.3 Правил ОРЕ при розробці заданого графіка навантаження Розпорядник системи розрахунків (ДП «Енергоринок») повинен забезпечити наявність необхідного резерву потужності, визначеного диспетчерським центром ДП «НЕК «Укренерго», та збалансованість у кожному розрахунковому періоді.
- (192) Усі оперативні команди і розпорядження диспетчерського центру ДП «НЕК «Укренерго» підлягають беззаперечному виконанню всіма суб'єктами господарювання, об'єкти електроенергетики яких підключені до ОЕС України. Втручання в диспетчерське (оперативно-технологічне) управління ОЕС України з боку державних органів, політичних партій, рухів та громадських організацій забороняється.
- (193) Самостійні дії виробника електричної енергії щодо збільшення та/або зменшення навантаження генеруючого обладнання без попереднього погодження з ДП «НЕК «Укренерго» можуть призвести до розбалансування ОЕС України та виникнення несумісного режиму на загальносистемному та/або регіональному рівні.

- (194) Згідно з розділом 5 Правил ОРЕ, при розробці заданого графіка навантаження Розпорядник системи розрахунків (ДП «Енергоринок») повинен забезпечити пріоритетне включення до диспетчерського графіка генеруючих потужностей електростанцій виробників, які виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії – вироблену лише малими гідроелектростанціями), а також заявлені потужності ГАЕС та крупних ГЕС з урахуванням вимог щодо роботи Дніпровського та Дністровського каскадів.
- (195) Заявлена потужність АЕС включається до диспетчерського графіка за умови збалансованості графіка навантаження в кожному розрахунковому періоді згідно з пунктом 5.1.3 цих Правил.
- (196) Включення до заданого графіка навантаження заявлених потужностей ТЕЦ, які не працюють за ціновими заявками, як правило, повинно здійснюватись відповідно до наданих ними заявок робочої потужності згідно з вимогами пункту 3.2.2 цих Правил.
- (197) Враховуючи наведене, заявки виробників, які не працюють за ціновими заявками, включаються до добового графіка навантаження першочергово за тарифами, затвердженими НКРЕКП. При цьому, враховуючи особливості функціонування ОЕС України та умови складання графіка навантаження, конкуренція між такими виробниками не відбувається.
- (198) Вибір складу обладнання виробників, які працюють за ціновими заявками, та їх включення до заданого графіка навантаження здійснюється відповідно до пункту 5.2.1 Правил ОРЕ. Розпорядник системи розрахунків (ДП «Енергоринок») повинен здійснити упорядкування блоків на розрахунковий період максимального покриття від найдешевшого блоку до найдорожчого блоку за розрахунковою заявленою ціною, розрахованою згідно з ціновими заявками, за умови роботи блоку в період Start - End на максимальній заявленій робочій потужності.
- (199) Цінові заявки розраховуються відповідно до положень Додатка «Б» Правил ОРЕ, виходячи з цін натурального палива (вугілля, газ, мазут) з урахуванням витрат на його транспортування та перевіряються ДП «Енергоринок».
- (200) Відповідно до пункту 3.3.3 Правил ОРЕ, виробники мають право кінцево визначати, чи буде блок заявлений як роботоспроможний. При цьому виробники повинні забезпечити, щоб всі подібні заявки відповідали фактичному стану обладнання та запасам палива на електростанції.
- (201) При цьому умови доступу до ринку енергетичного вугілля суттєво впливають на можливість конкуренції генеруючими компаніями ТЕС на ОРЕ України, оскільки структура та вартість палива суттєво впливає на включення енергоблоків ТЕС до графіка навантаження, що формується ДП «Енергоринок». Менша вартість палива збільшує вірогідність попадання до графіка навантаження і збільшення відпуску електроенергії, а також можливість надання послуг із маневреності. Відсутність палива суттєво обмежує пропозицію потужності, оскільки такі блоки не включаються до роботи.
- (202) На підставі розробленого заданого графіка навантаження ДП «Енергоринок» визначає для виробників, які працюють за ціновими заявками, граничну ціну системи (далі – ГЦС), ціну робочої потужності та ціни за маневреність.
- (203) При цьому гранична ціна системи визначається ціною найдорожчого із включених до заданого графіка навантаження маневрених блоків. ГЦС є ціною, за якою нараховується платіж за відпущену електроенергію усім блокам виробників, що працюють за ціновими заявками.

- (204) Якщо ціна найдорожчого блоку, включеного до графіка навантаження, перевищує величину обмеження ГЦС (далі - Кнкре), то платіж за відпущену електроенергію зазначеним блокам визначається величиною, встановленою НКРЕКП.
- (205) **Таким чином, потенційна конкуренція на ринку генерації електричної енергії в частині використання вільної установленної робочої потужності стримується адміністративним регулюванням виробництва електричної енергії з боку Міненерговугілля, ДП «Енергоринок» та ДП «НЕК «Укренерго».**

4.11.3. Обмеження, що стримують вступ суб'єктів господарювання, які мають намір здійснювати господарську діяльність з виробництва електричної енергії та за рахунок власних коштів побудують нові генеруючі потужності

- (206) За інформацією ДП «Енергоринок», наданою Комітету листом від 19.01.2018 № 01-32/993, встановлено, що протягом 2013 – 2017 років кількість учасників ринку генерації електричної енергії – суб'єктів господарювання, які виробляють та продають електричну енергію в ОРЕ України збільшилась на 79 суб'єктів господарювання (із 148 суб'єктів господарювання у 2013 році до 227 суб'єктів господарювання у 2017 році).
- (207) Зазначене збільшення відбулось за рахунок збільшення кількості суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії, у яких загальна установлена робоча потужність складає близько двох відсотків від загальної установленної робочої потужності всіх виробників електричної енергії.
- (208) Таким чином, збільшення кількості продавців (виробників) на ринку генерації електричної енергії протягом періоду дослідження суттєво не вплинуло на конкуренцію між продавцями (виробниками) електричної енергії.
- (209) Водночас, входження на ринок нових виробників електричної енергії потребує:
- (i) залучення певного обсягу інвестиційного капіталу;
 - (ii) приєднання новозбудованих генеруючих потужностей до електромереж;
 - (iii) отримання ліцензії НКРЕКП на здійснення діяльності з виробництва електричної енергії;
 - (iv) вступу до ОРЕ України.
- (210) **Таким чином, існують адміністративні та економічні бар'єри, які стримують вступ нових суб'єктів господарювання на ринок.**
- (211) Відповідно до Методики, наявність хоча б одного бар'єру вступу на ринок, що не може бути подоланий суб'єктом господарювання протягом 1 - 2 років унаслідок неможливості компенсації за цей час витрат, необхідних для вступу на ринок, розглядається як ознака того, що суб'єкт господарювання не є потенційним конкурентом.
- (212) **Враховуючи викладене, на загальнодержавному ринку генерації електричної енергії конкуренція є суттєво обмеженою через існування технічних, технологічних, економічних та адміністративних бар'єрів, що підтверджується тим, що протягом періоду дослідження на загальнодержавному ринку генерації електричної енергії нові суб'єкти господарювання не досягли значних обсягів виробництва електричної енергії.**
- (213) **Разом із тим наявні адміністративні бар'єри, які перешкоджають входженню імпортованої електроенергії на ринок генерації електричної енергії, можуть бути подолані протягом незначного періоду часу. Відтак, суб'єкти господарювання –**

імпортери електричної енергії є потенційними конкурентами на ринку генерації електричної енергії.

4.12. Визначення становища суб'єктів господарювання на загальнодержавному ринку генерації електричної енергії

- (214) Відповідно до частини другої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції.
- (215) При цьому згідно з пунктом 1 частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.
- (216) Відповідно до частини п'ятої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» монопольним (домінуючим) вважається також становище кожного з кількох суб'єктів господарювання, якщо сукупна частка не більше ніж трьох суб'єктів господарювання, яким на одному ринку належать найбільші частки на ринку, перевищує 50 відсотків.
- (217) Згідно з Методикою, *суб'єкт господарювання не зазнає значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі має здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема, обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, чи ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів.*
- (218) Ознаками ринкової влади є, зокрема:
- (i) здатність суб'єкта господарювання, який не є єдиним виробником (постачальником) відповідного товару, диктувати свої умови при продажу товару, укладанні договору поставки, нав'язувати споживачу не вигідні умови;
 - (ii) здатність суб'єкта господарювання шляхом монополізації ринку постачання виробничих ресурсів обмежувати конкуренцію, витіснити з ринку інших підприємців, які виробляють відповідні товари із застосуванням цих ресурсів, або створювати бар'єри вступу на ринок;
 - (iii) здатність суб'єкта господарювання скорочувати або обмежувати випуск товарів і постачання їх на ринок збуту з метою отримання односторонньої користі при купівлі або продажу товарів, при укладанні договорів і угод про постачання товарів, а інші суб'єкти господарювання, нездатні компенсувати утворений дефіцит товарів;
 - (iv) здатність суб'єкта господарювання підвищувати ціни на товари і підтримувати їх на рівні, що перевищує рівень, обумовлений конкуренцією на ринку.

4.12.1. Визначення становища ДП «Енергоринок» (покупця) на загальнодержавному ринку генерації електричної енергії

- (219) ДП «Енергоринок» зобов'язане купувати електричну енергію у виробників (а також інших суб'єктів підприємницької діяльності, які проводять продаж електричної енергії на ОРЕ України) та здійснювати її оплату згідно з ДЧОРЕ та двосторонніми договорами.
- (220) Діяльність ДП «Енергоринок» на загальнодержавному ринку генерації електричної енергії при виконанні функцій Розпорядника системи розрахунків, Розпорядника коштів ОРЕ України, Головного оператора Системи комерційного обліку ОРЕ України регламентується законодавством у сфері електроенергетики та ДЧОРЕ.

- (221) Купівля ДП «Енергоринок» електричної енергії у виробників здійснюється на підставі двосторонніх договорів, примірні форми яких затверджені постановами НКРЕКП.
- (222) Відповідно до Правил ОРЕ ДП «Енергоринок», виконуючи функції Розпорядника системи розрахунків для кожного розрахункового періоду наступної доби, обчислює попередній прогноз необхідного покриття ОЕС України та для «острова Бурштинської ТЕС» і розробляє заданий графік навантаження щодо кожного окремого блоку в кожному розрахунковому періоді наступної доби, погоджує його з диспетчерським центром ДП «НЕК «Укренерго» та надає його всім виробникам і диспетчерському центру.
- (223) Разом із тим, відповідно до умов ДЧОРЕ та додатків до нього, незалежно від структури складених ДП «Енергоринок» графіків навантаження, обсяги виробництва електричної енергії будь-якого з виробників можуть бути скореговані ДП «НЕК «Укренерго» під час здійснення централізованого (оперативно-технологічного) управління ОЕС України.
- (224) За таких умов ДП «Енергоринок» під час здійснення закупівлі електричної енергії не може самостійно на власний розсуд обирати з якого джерела, в яких обсягах та за якою ціною купувати електричну енергію.
- (225) Крім того, ДП «Енергоринок» не встановлює самостійно ціни на закупівлю електричної енергії у виробників та її реалізацію постачальникам. Зазначене регламентується постановами НКРЕКП та умовами ДЧОРЕ.
- (226) За інформацією ДП «Енергоринок», наданою Комітету листом від 19.01.2018 № 01/32-993 (вх. від 22.01.2018 № 8-128/770), діяльність ДП «Енергоринок» жорстко регламентована (обмежена) Законом, ДЧОРЕ, рішеннями Уряду, постановами НКРЕКП, Умовами та Правилами здійснення підприємницької діяльності з оптового постачання електричної енергії, наказами Міненерговугілля, Статутом підприємства, рішеннями Ради ОРЕ, тобто, спеціально створеною системою стримань та противаг, яка виключає можливість для прийняття самостійного, на власний розсуд прийнятого будь-якого юридично значимого рішення, яке б дало йому можливість диктувати свої умови при продажу електричної енергії, створювати бар'єри входу на ринок, скорочувати або обмежувати купівлю-продаж електричної енергії, підвищувати ціни на електричну енергію і підтримувати її на рівні, що перевищує рівень, обумовлений конкуренцією на ринку.
- (227) Враховуючи викладене, **в діючій моделі ринку генерації електричної енергії ринкова влада ДП «Енергоринок» не може бути реалізована внаслідок адміністративного впливу держави на ресурсне наповнення ринку та ціноутворення.**

4.12.2. Визначення становища Групи компаній ДТЕК та ДП «НАЕК «Енергоатом» (продавців) на загальнодержавному ринку генерації електричної енергії

- (228) Як було зазначено вище, сукупна частка двох суб'єктів господарювання (Групи компаній ДТЕК та ДП «НАЕК «Енергоатом») протягом періоду дослідження у відповідних часових межах перевищувала 50 % від загального обсягу ринку генерації електричної енергії.
- (229) Разом з тим, було проведено аналіз можливості Групи компаній ДТЕК самостійно або разом з іншими суб'єктами господарювання визначати умови обороту товарів на ринку.

4.12.3. Здатність Групи компаній ДТЕК та ДП «НАЕК «Енергоатом» диктувати свої умови при продажу товару, укладенні договору про поставки, нав'язувати споживачу

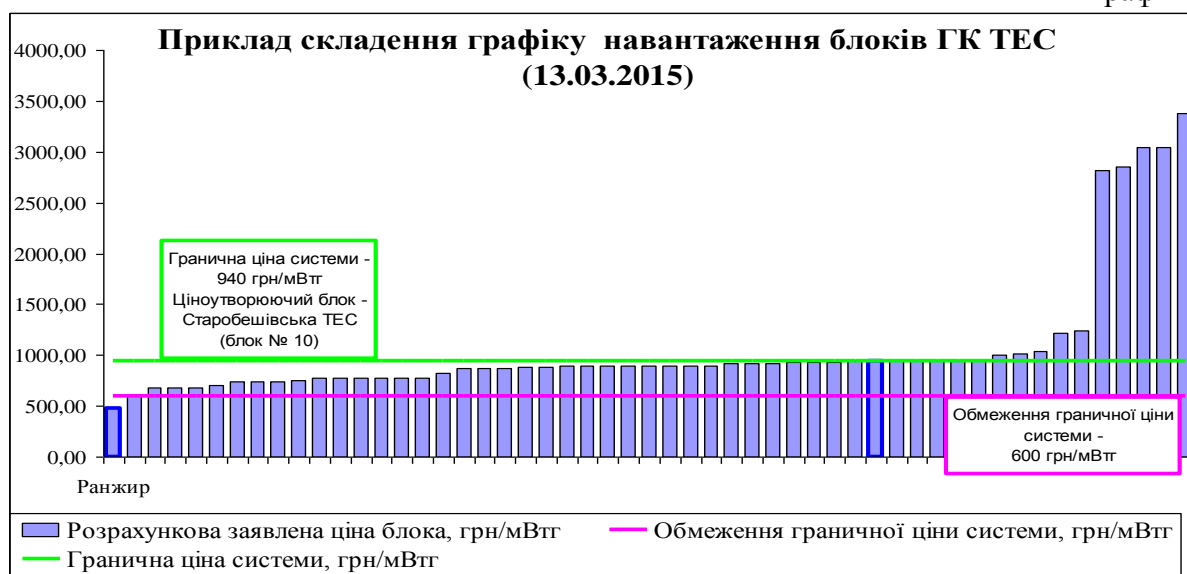
невигідні умови, підвищувати ціни на товари і підтримувати їх на рівні, що перевищує рівень, обумовлений конкуренцією на ринку

- (230) Виробники електричної енергії, залежно від умов визначення ціни продажу електричної енергії в ОРЕ України, поділяються на:
- (i) виробників, які працюють за ціновими заявками – енергогенеруючі підприємства теплових електростанцій (а саме: ПАТ «Центренерго», ПАТ «Донбасенерго», ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ТОВ «ДТЕК Східенерго», ПАТ «ДТЕК Західенерго» тощо), тариф для яких визначається відповідно до Правил ОРЕ та затверджується НКРЕКП;
 - (ii) виробників, які не працюють за ціновими заявками – енергогенеруючі підприємства атомних, гідрогенеруючих та гідроакumuлюючих станцій, теплоелектроцентралі, вітрові електростанції, когенераційні, парогазові та газотурбінні установки, які здійснюють продаж електричної енергії в ОРЕ України за тарифами, затвердженими НКРЕКП.
- (231) Отже, відповідно до законодавства у сфері електроенергетики, ДЧОРЕ та умов двосторонніх договорів розрахунок з усіма виробниками електричної енергії проводиться відповідно до затвердженого НКРЕКП тарифу.
- (232) Водночас, тариф на електроенергію, яку купує ДП «Енергоринок» у виробників, що працюють не за ціновими заявками, затверджується постановами НКРЕКП.
- (233) Тариф для виробників, що працюють за ціновими заявками, затверджується НКРЕКП після закінчення розрахункового періоду відповідно до розрахованої ДП «Енергоринок» середньозваженої ціни. При цьому коливання фактичного значення такої ціни регулюється НКРЕКП шляхом встановлення обмеження граничної ціни системи (далі – ГЦС), коефіцієнтів, додаткових платежів, прогнозованої оптової ринкової ціни, дотаційних сертифікатів, тарифів на електричну енергію для споживачів та інших учасників ОРЕ України.
- (234) Також, цінова заявка має відображати рівень цін, за якими такий виробник електроенергії спроможний відпускати електроенергію в ОРЕ України.
- (235) Цінові заявки розраховуються відповідно до положень Додатка «Б» Правил ОРЕ, виходячи з цін натурального палива (вугілля, газ, мазут) з урахуванням витрат на його транспортування, та перевіряються ДП «Енергоринок».
- (236) На підставі наданих заявок виробниками, що працюють за ціновими заявками, ДП «Енергоринок» здійснює впорядкування блоків на розрахунковий період очікуваного максимального покриття електричного навантаження від найдешевшого блоку до найдорожчого блоку за розрахунковою заявленою ціною, розрахованою згідно з ціновими заявками, за умови роботи блоку в період Start - End на максимальній заявленій робочій потужності.
- (237) Згідно з пунктом 2.2. Додатку «Г» до Правил ОРЕ «Порядок роботи виробників, які працюють за ціновими заявками, при необхідності забезпечення незнижуваних запасів вугілля на складах електростанцій» (далі – Порядок), якщо фактичні запаси вугілля на складі електростанції нижчі від запасів вугілля, визначених у розділі 4 Порядку, то виробник зобов'язаний у цінових заявках встановити блокам цієї електростанції ознаку знаходження поза резервом за відсутності палива (OT_6), крім блоків, що забезпечують мінімально допустимий склад обладнання згідно з Додатком «В» Правил ОРЕ.
- (238) При цьому, відповідно до пункту 3.1 Додатку «Г» Правил ОРЕ, розпорядник системи розрахунків (ДП «Енергоринок») проводить щоденний моніторинг фактичних запасів

вугілля на складі електростанції, які надаються виробниками в щоденній оперативній інформації до диспетчерського центру (макет 001 «Паливо») станом на 8:30 доби, що передує розрахунковій, на їх відповідність незнижуваним запасам вугілля на електростанціях, визначених у розділі 4 Порядку. Розпорядник системи розрахунків (ДП «Енергоринок») приймає інформацію в систему розрахунків щодо фактичних запасів вугілля на електростанціях від диспетчерського центру не пізніше 9 години 30 хвилин доби, що передує розрахунковій.

- (239) Водночас, відповідно до пунктів 3.2 та 3.3 Додатку «Г» Правил ОРЕ, вибір складу обладнання в роботу та резерв здійснюється розпорядником системи розрахунків (ДП «Енергоринок») відповідно до пунктів 5.2.1-5.2.8 Правил ОРЕ з урахуванням пункту 3.4 Порядку. Блокам, за якими цінові заявки в частині встановлення ознаки знаходження поза резервом за відсутністю палива подані з порушенням вимог пункту 2.2 Порядку, Розпорядник системи розрахунків самостійно встановлює ознаку знаходження блоку поза резервом за відсутності палива.
- (240) На підставі розробленого заданого графіка навантаження ДП «Енергоринок» визначає для виробників, які працюють за ціновими заявками, ГЦС, ціну робочої потужності та ціни за маневреність.
- (241) ГЦС визначається за ціною найдорожчого із включених до заданого графіка навантаження блоків. ГЦС є ціною, за якою нараховується платіж за відпущену електроенергію всім блокам виробників, які працюють за ціновими заявками.
- (242) Якщо ціна найдорожчого блоку, включеного до графіка навантаження, перевищує встановлену НКРЕКП величину обмеження ГЦС, платіж за відпущену електроенергію зазначеним блокам визначається величиною Кнкре.
- (243) ГЦС та обсяг відпущеної в ОРЕ України електричної енергії є визначальним при розрахунку платежу, який буде нараховано виробнику, що працює за ціновими заявками, за відпущену електроенергію (такий платіж є однією з невід'ємних складових середньозваженої ціни продажу електричної енергії в ринок, на підставі якої затверджується тариф для ТЕС).
- (244) Приклад складення графіку навантаження блоків генеруючих компаній ТЕС з урахуванням ГЦС та Кнкре наведений на Графіку 3.

Графік 3

- (245) Як видно з Графіку 3, до заданого графіка навантаження було включено 38 блоків ТЕС. Найдорожчим із включених до заданого графіка навантаження блоків

був блок Старобешівської ТЕС ПАТ «Донбасенерго». При цьому розрахункові заявлені ціни 36 блоків ТЕС із 38 блоків ТЕС, включених до заданого графіка навантаження, були більшими, ніж рівень Кнкре.

- (246) Таким чином, **Кнкре є одним з інструментів адміністративного регулювання ОРЦ та її складових.**
- (247) Рівень Кнкре, встановлений НКРЕКП, протягом періоду дослідження, становив:
- (i) до 17.09.2014 - 380 грн/МВт·год;
 - (ii) до 14.11.2014 - 445 грн/МВт·год;
 - (iii) до 30.06.2015 - 600 грн/МВт·год;
 - (iv) з 01.10.2015 - 680 грн/МВт·год.
- (248) У Звіті НКРЕКП за 2014 рік було зазначено, що НКРЕКП застосувало механізми державного регулювання, такі як обмеження граничної ціни системи, для недопущення стрімкого зростання ціни для кінцевого споживача протягом досліджуваного періоду.
- (249) Одночасно ДП «Енергоринок» зазначає наступне (лист від 13.08.2015 № 01/31-9506, зареєстрований в Комітеті 14.08.2015 за № 8-128/7350):
- «Відповідно до пунктів 8.12.3, 8.12.4, 8.19.10 та 8.19.11 Правил ОРЕ фактична ціна, за якою ДП «Енергоринок» здійснює закупівлю електричної енергії у будь-якого виробника електричної енергії, що не працює за ціновими заявками, в певний період часу (годину, добу, місяць, квартал, рік), визначається тарифами, що встановлюються постановами НКРЕКП. ... Включення генеруючих потужностей таких виробників до графіку навантаження (виробництва електроенергії) здійснюється за Правилами ОРЕ без урахування величин самих тарифів».*
- (250) Ціна купівлі імпортованої електроенергії ДП «Енергоринок» встановлюється НКРЕКП.
- (251) Таким чином, **обсяг коштів, що буде отримано генеруючими компаніями, в значній мірі залежить від прийнятих НКРЕКП рішень щодо встановлення розмірів тарифів, цін, коефіцієнтів тощо, що призводить до викривлення ринкових механізмів ціноутворення та спотворення цінової конкуренції між суб'єктами ОРЕ України, незалежно від того чи працюють відповідні суб'єкти за ціновими заявками чи ні.**
- (252) **Відтак, дії будь-якого із суб'єктів господарювання, що здійснював діяльність на ринку генерації протягом досліджуваного періоду:**
- (i) **не могли впливати на умови обороту товару на ринку генерації електричної енергії та відповідно, не могли призвести до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції;**
 - (ii) **не могли призвести до зростання ОРЦ через застосування НКРЕ обмеження граничної ціни системи та відповідно не могли завдати збитків окремим особам чи суспільству.**
- (253) Обсяги та умови продажу електричної енергії в ОРЕ України, ціни на неї, розмір і порядок розрахунків, а відтак, і розмір прибутку для всіх виробників електричної енергії на ринку генерації електричної енергії незалежно від розміру їх ринкових часток чітко регламентуються положеннями ДЧОРЕ, умовами двосторонніх договорів, укладених із ДП «Енергоринок», командами диспетчерського центру ДП «НЕК «Укренерго».

- (254) Заявлена виробниками електричної енергії робоча потужність протягом 20-21 години доби (періоду максимального попиту на електричну енергію) у 2013 – 2016 роках, протягом січня – листопада 2017 року була більшою за/ніж фактичні обсяги електричної енергії, купленої ДП «Енергоринок».
- (255) Розмір установленної робочої потужності, заявленої робочої потужності та фактичного відпуску електричної енергії в ОРЕ України протягом 20-21 години доби (періоду максимального попиту на електричну енергію) у 2013 – 2016 роках, протягом січня – листопада 2017 року наведені у Додатках 6-10 до Рішення.
- (256) При цьому, за інформацією ДП «Енергоринок», виробники електричної енергії повинні дотримуватись планових місячних та річних обсягів виробництва електричної енергії, встановлених у Прогнозному балансі електричної енергії ОЕС України, які, відповідно до наказу Міненерговугілля від 16.08.2016 № 521, затверджує Міністерство енергетики та вугільної промисловості України та які складаються на основі даних, наданих, зокрема, виробниками та постачальниками електричної енергії.
- (257) За інформацією ПАТ «Центренерго», наданою Комітету листом від 22.01.2018 № 22/209 (вх. від 25.01.2018 № 8-12/80-кі, неконфіденційна версія) обсяг генерації електричної енергії, що виробляють ТЕС ПАТ «Центренерго», залежить як від дій самого ПАТ «Центренерго», так і від багатьох інших чинників, серед яких дії ДП «Енергоринок» та НЕК «Укренерго», дії інших виробників електричної енергії, обсяг споживання електричної енергії тощо.
- (258) За інформацією ТОВ «ДТЕК Східенерго», наданою Комітету листом від 22.01.2018 № 1-220118 (вх. від 25.01.2018 № 8-128/77-кі), ПАТ «ДТЕК Західенерго», наданою Комітету листом від 22.01.2018 № 11/220118 (вх. від 25.01.2018 № 8-128/78-кі), ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», наданою Комітету листом від 22.01.2018 № 22/0116 (вх. від 23.01.2018 № 8-128/62-кі), *[інформація визначена як інформація з обмеженим доступом]*.
- (259) Відповідно до пункту 3.2.11 Інструкції про порядок здійснення розрахунків на Оптовому ринку електричної енергії України, яка є додатком до ДЧОРЕ, Розпорядник системи розрахунків (ДП «Енергоринок») на підставі звітних фактичних даних проводить розрахунки щодо обсягів і вартості електричної енергії, купленої та проданої на Оптовому ринку за місяць. При цьому для розрахунків фактичної вартості електроенергії, проданої Виробниками електричної енергії в Оптовий ринок, використовуються тарифи, затверджені НКРЕКП.
- (260) Відтак, зважаючи на існуючі умови функціонування ОРЕ України обсяги виробництва електричної енергії тим чи іншим учасником ринку залежать від:
- (i) потреб ОЕС України;
 - (ii) рішень органів влади, зокрема, НКРЕКП, Міненерговугілля;
 - (iii) диспетчерського графіку навантаження, що складається ДП «Енергоринок» та погоджується ДП «НЕК Укренерго».
- (261) **Відтак, у діючій моделі оптового ринку електричної енергії, із наявним державним регулюванням, жоден із суб'єктів господарювання, що здійснює діяльність на ринку генерації електричної енергії, не може одноосібно або спільно з іншими учасниками ринку впливати на умови обороту товару на ринку, в тому числі обирати контрагента, визначати обсяги та ціну реалізації (продажу) електроенергії.**

4.12.4. Здатність Групи компаній ДТЕК та ДП «НАЕК «Енергоатом» скорочувати або обмежувати випуск товарів і постачання їх на ринок, а інші суб'єкти господарювання не здатні компенсувати утворений дефіцит

- (262) Серед показників, які на практиці та в наукових дослідженнях можуть використовуватися для кількісного оцінювання наявності та величини ринкової влади окремих учасників ринку, є, зокрема, індекс основного постачальника (PSI) та індекс залишкової пропозиції (RSI).
- (263) Індекс основного постачальника визначає, чи є обсяги виробництва досліджуваного постачальника визначальними для забезпечення ринкового попиту, та розраховується за формулою:

$$PSI = 1, \text{ якщо } C_x > TC - TD$$

$$PSI = 0, \text{ якщо } C_x < TC - TD$$

де PSI – Індекс основного постачальника;

TC – загальна установлена робоча потужність усіх виробників електричної енергії, що діють на ринку генерації електричної енергії, з урахуванням величини потужності для максимально можливого імпорту електричної енергії;

Cx – установлена робоча потужність досліджуваного постачальника;

TD – обсяг попиту на електричну енергію (обсяг електричної енергії, купленої ДП «Енергоринок»).

- (264) Якщо загальна установлена робоча потужність досліджуваної компанії є більшою за величину надлишкових виробничих потужностей, то така компанія має ознаки основного постачальника, що може свідчити про наявність ринкової влади, а значення індексу для неї дорівнює 1.
- (265) І навпаки, якщо загальна установлена робоча потужність досліджуваної компанії є меншою за величину надлишкових виробничих потужностей, то ринкова влада такої компанії є недостатньою для її експлуатації, а значення індексу для неї дорівнює 0.
- (266) Індекс залишкової пропозиції дозволяє оцінити не лише тільки факт наявності (відсутності) в учасників ринку ринкової влади, але й виміряти міру такої влади, та розраховується за формулою:

$$RSI = (TC - C_x) / TD,$$

де RSI – Індекс залишкової пропозиції;

TC – загальна установлена робоча потужність усіх виробників електричної енергії, що діють на ринку генерації електричної енергії, з урахуванням величини потужності для максимально можливого імпорту електричної енергії;

Cx – установлена робоча потужність досліджуваного постачальника;

TD – обсяг попиту на електричну енергію (обсяг електричної енергії, купленої ДП «Енергоринок»).

- (267) Нульове значення Індексу залишкової пропозиції може свідчити про абсолютну ринкову владу досліджуваного постачальника на ринку. Наближення індексу до нуля є ознаками високого рівня ринкової влади. Набуття ним одиничного значення – про втрату досліджуваним суб'єктом ринкової влади, а значення 1,1 – про вкорінення конкурентного статусу досліджуваного виробника на відміну від ринкової влади.
- (268) На підставі інформації, наданої Комітету ДП «Енергоринок» листом від 19.01.2018 № 01/32-993 (вх. Комітету від 22.01.2018 № 8-128/770), було розраховано індекс основного постачальника (PSI) та індекс залишкової пропозиції (RSI) для Групи

компаній ДТЕК та ДП «НАЕК «Енергоатом» протягом періоду максимального попиту на електричну енергію (сумарних річних значень для 20-21 години доби) та за рік у цілому. Розраховані індекси за 2013 – 2016 роки, січень – листопад 2017 року наведені у Додатках 11-15 до Рішення.

- (269) Відповідно до проведених розрахунків за формулою, наведеною у пунктах 213 та 216 цього додатку, індекс основного постачальника (PSI) для Групи компаній ДТЕК та для ДП «НАЕК «Енергоатом» дорівнював нулю, а індекс залишкової пропозиції (RSI) для вказаних суб'єктів господарювання був більшим ніж/за два.
- (270) Разом із тим, за інформацією ДП «Енергоринок», наданою Комітету листом від 19.01.2018 № 01/32-993 (вх. від 22.01.2018 № 8-128/770), фактична робоча потужність для виробників електричної енергії, що працюють за ціновими заявками, визначається відповідно до пункту 7.3 Правил ОРЕ. При цьому, враховуються дані диспетчерського журналу, витяг з якого надається ДП «Енергоринок» диспетчерським центром ДП «НЕК «Укренерго», згідно з пунктом 6.1.7 Правил ОРЕ, а саме: переглянуті заявки робочої потужності, що надаються виробниками електричної енергії згідно з пунктом 3.6.1 Правил ОРЕ, та порушення блоками електростанцій диспетчерського графіка навантаження, які визначаються згідно з пунктами 7.1.5 та 7.1.6 Правил ОРЕ.
- (271) Фактична робоча потужність для виробників електричної енергії, що не працюють за ціновими заявками, за інформацією ДП «Енергоринок», відповідає фактичному обсягу виробництва електричної енергії відповідними виробниками. Зазначене відображає фактичну спроможність виробляти електричну енергію, тобто характеризують фактичну робочу потужність генеруючого обладнання виробників, оскільки для таких виробників, як правило, не застосовуються диспетчерські обмеження.
- (272) Враховуючи викладене, а також з огляду на наявність адміністративних бар'єрів, які перешкоджають входженню на ринок генерації імпортованої електричної енергії, було розраховано індекс основного постачальника (PSI) та індекс залишкової пропозиції (RSI), виходячи з наступних показників:
- (i) TC – загальна фактична робоча потужність усіх виробників електричної енергії, що діють на ринку генерації електричної енергії, яка відображає фактичну пропозицію на ринку;
 - (ii) Sx – фактична робоча потужність досліджуваного постачальника;
 - (iii) TD – обсяг попиту на електричну енергію (обсяг електричної енергії, купленої ДП «Енергоринок»).
- (273) Розраховані індекси за 2013 – 2016 роки, січень – листопад 2017 року, виходячи з фактичної робочої потужності генеруючого обладнання, наведені у Додатках 16-20 до цього Рішення.
- (274) Відповідно до проведених розрахунків за формулами, наведеними у пунктах 263 та 266 цього Рішення, у 2013 – 2015 роках індекс основного постачальника (PSI) для Групи компаній ДТЕК та для ДП «НАЕК «Енергоатом» дорівнював 1, а індекс залишкової пропозиції (RSI) для вказаних суб'єктів господарювання не перевищував 1, що відповідає характеристиці основного постачальника.
- (275) Відповідно до висновків ДП «НЕК «Укренерго», наданих Комітету листом від 15.04.2016 № 01/04-1-2/4354 (вх. Комітету від 25.04.2016 № 8-128/3839):
- «... у разі одночасної відмови ГК ТЕС групи ДТЕК виробляти електроенергію режими роботи ОЕС України незбалансовані і можливі наступні наслідки для ОЕС України:
- виникнення дефіциту генеруючої потужності в денній зоні, який неможливо компенсувати власною генерацією, до 1300 – 1800 МВт на максимумі

електроспоживання (розрахунок проведено без включення газомазутних блоків ГК ТЕС). При цьому пиловугільні енергоблоки ТЕС ПАТ «Донбасенерго» та ПАТ «Центренерго» максимально завантажені;

- можливість збільшення дефіциту потужності в енергосистемі у разі додаткової втрати генерації через технічні пошкодження обладнання ТЕС та АЕС або відсутності стабільного та достатнього паливозабезпечення теплових електростанцій;
- загроза цілісності ОЕС України в умовах дефіциту потужності;
- загроза застосування графіків обмеження та аварійного відключення споживачів на величину дефіциту;
- неможливість проведення планових та короточасних ремонтів обладнання ТЕС ПАТ «Центренерго» та ПАТ «Донбасенерго»;
- у разі відсутності генерації на Бурштинській ТЕС збалансування остову Бурштинської ТЕС відбудеться за рахунок несанкціонованого відбору електроенергії з європейської системи ENTSO-E або за рахунок застосування графіків обмеження та аварійного відключення споживачів».

(276) Водночас, за інформацією ДП «НЕК «Укренерго», наданою листом від 15.04.2016 № 01/04-1-2/4354 (вх. від 25.04.2016 № 8-128/3839), «... у разі відмови ДП «НАЕК «Енергоатом» виробляти електроенергію можливі наступні наслідки для ОЕС України:

- виникнення дефіциту енергії та дефіциту потужності протягом доби, який неможливо компенсувати власною генерацією, від 2 000 МВт в нічні години та до 7 000 МВт на максимумі споживання (без включення газомазутних блоків ГК ТЕС). При цьому пиловугільні енергоблоки ТЕС групи ДТЕК, ПАТ «Донбасенерго» та ПАТ «Центренерго» максимально завантажені протягом доби;
- висока ймовірність збільшення дефіциту потужності в енергосистемі у разі додаткової втрати генерації через технічні пошкодження обладнання ТЕС або відсутності стабільного та достатнього паливозабезпечення теплових електростанцій;
- загроза цілісності ОЕС України в умовах дефіциту енергії та потужності;
- неможливість використання ГАЕС в насосному режимі, так як використання даного режиму роботи ГАЕС призведе до збільшення дефіциту в нічні години. У зв'язку з відсутністю насосного режиму буде відсутній і генераторний режим;
- неможливість проведення планових та короточасних ремонтів обладнання ТЕС групи ДТЕК, ПАТ «Центренерго» та ПАТ «Донбасенерго»;
- застосування графіків обмеження та аварійного відключення споживачів на величину дефіциту».

(277) **З огляду на можливий потенціал імпорту електричної енергії, скорочення виробництва електроенергії Групою компаній ДТЕК може бути компенсовано електроенергією, імпортованою в Україну.**

(278) **Разом із тим протягом 2013 – 2015 років в умовах наявності адміністративних бар'єрів для імпорту електричної енергії попит на електричну енергію при обмеженні обсягів виробництва електричної енергії Групою компаній ДТЕК та ДП «НАЕК «Енергоатом» за певних умов не міг бути задоволений за рахунок інших виробників електричної енергії.**

4.12.5. Здатність Групи компаній ДТЕК витіснити з ринку інших продавців у зв'язку з наявністю доступу до ресурсу енергетичного вугілля

- (279) Умови доступу до енергетичного вугілля суттєво впливають на можливість конкуренції між генеруючими компаніями ТЕС на ОРЕ, оскільки структура та вартість палива суттєво впливає на включення енергоблоків ТЕС до графіка навантаження, що формується ДП «Енергоринок».
- (280) Менша вартість палива збільшує вірогідність попадання до графіка навантаження і збільшення відпуску електроенергії, а також можливість надання послуг із маневреності. Відсутність палива суттєво обмежує пропозицію потужності, оскільки такі блоки не включаються в роботу.
- (281) Основними споживачами енергетичного вугілля високолетких марок (Г, ДГ, Д) в Україні є ТЕС, які споживають близько 90 % усього видобутого та імпортованого енергетичного вугілля цих марок.
- (282) Відповідно до проектних вимог котлоагрегатів ТЕС, основними споживачами енергетичного вугілля високолетких марок (Г, ДГ, Д) є:
- (i) ПАТ «Центренерго» (Вуглегірська ТЕС);
 - (ii) ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» (Запорізька ТЕС);
 - (iii) ТОВ «ДТЕК Східенерго» (Зуївська ТЕС, Курахівська ТЕС);
 - (iv) ПАТ «ДТЕК Західенерго» (Ладжинська ТЕС, Добротвірська ТЕС, Бурштинська ТЕС).
- (283) Основними продавцями енергетичного вугілля високолетких марок (Г, ДГ, Д) протягом періоду з 2013 року по листопад 2017 року були ТОВ «ДТЕК Трейдінг», ТОВ «Інтеренергосервіс», ТОВ «СВЕК», ТОВ «ДТЕК», ТОВ «Енергооптторг», ДТЕК Trading SA, ШУ «Обухівське», ТОВ «ГДК», ТОВ «ДТЕК Східенерго», ВАТ «Шахта «Комсомолець Донбасу», ПАТ «ДТЕК Павлоградвугілля», ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ДП «Вугілля України», ТОВ «Укрвостокснабжение».
- (284) ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ТОВ «ДТЕК Східенерго», ПАТ «ДТЕК Західенерго», ТОВ «ДТЕК Трейдінг», ДТЕК Trading SA, ТОВ «Інтеренергосервіс» пов'язані відносинами контролю та є єдиним суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (285) Основними споживачами енергетичного вугілля низьколетких марок (А, П) в Україні є ТЕС, які споживають близько 90 % усього видобутого та імпортованого енергетичного вугілля цих марок.
- (286) Відповідно до проектних вимог котлоагрегатів ТЕС, основними споживачами енергетичного вугілля низьколетких марок (А, П) є:
- (i) ПАТ «Центренерго» (Трипільська ТЕС, Зміївська ТЕС);
 - (ii) ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» (Придніпровська ТЕС, Криворізька ТЕС);
 - (iii) ПАТ «Донбасенерго» (Старобешівська ТЕС, Слов'янська ТЕС);
 - (iv) ТОВ «ДТЕК Східенерго» (Луганська ТЕС).
- (287) Основними продавцями енергетичного вугілля низьколетких марок (А, П) протягом періоду з 2013 року по листопад 2017 року були ДП «Вугілля України», ТОВ «Траст Інвест», ТОВ «Енергоінвест трейдінг», ПАТ ОП «Шахта «Жданівська», ДП «Макіїввугілля», ДП «Шахтарськантрацит», ДП «Сніжнеантрацит», ДП «Торезантрацит», ТОВ «Астор Металл», ТОВ «ТД «Енергоальянс», ТОВ «ДТЕК

Трейдінг», ОАО «Шахта «Комсомолец Донбасса», ТОВ «ДТЕК», ШУ «Обухівське», ТОВ «Енергооптторг», ПАТ «ДТЭК Павлоградвугілля», ТОВ «Укрвостокснабжение».

- (288) ПАТ «Донбасенерго» та ТОВ «Енергоінвест Трейдінг» пов'язані відносинами контролю та є єдиним суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (289) За інформацією, наданою ПАТ «Центренерго», вугілля, яке закуповується в якості первинного енергоносія, закуповується підприємством у непов'язаних осіб. При цьому за результатами аналізу отриманої інформації встановлено, що близько 50 % вугілля, необхідного для виробництва електричної енергії, закуповується ПАТ «Центренерго» у державних підприємств, підпорядкованих Міненерговугілля.
- (290) Частки закупівлі енергетичного вугілля генеруючими компаніями ТЕС у пов'язаних осіб протягом 2015 – 2017 років наведені у Таблиці 6.

Таблиця 6

Суб'єкт господарювання	2015 рік	2016 рік	2017 рік
Група компаній ДТЕК	86,65 %	82,12 %	89,19 %
ПАТ «Центренерго»	52,68 %	35,66 %	49,76 %
ПАТ «Донбасенерго»	75,97 %	65,11 %	27,00 %
Всього:	80,28 %	72,89 %	81,02 %

- (291) Таким чином, близько 80 % енергетичного вугілля, що використовується для виробництва електричної енергії на ТЕС, закуповується учасниками ринку в осіб, пов'язаних відносинами контролю.
- (292) Українські вугледобувні підприємства забезпечують потребу генеруючих компаній ТЕС України в енергетичному вугіллі лише в частині вугілля газової групи. Видобуток вугілля пісної та антрацитової групи здійснюється вугледобувними підприємствами Донецької та Луганської областей, які знаходяться на території України, яка тимчасово не контролюється українською владою. До червня 2014 року вугледобувні підприємства повністю задовольняли потреби української економіки у вугіллі.
- (293) Слід зазначити, що у зв'язку з розташуванням основних вугледобувних підприємств, які здійснюють видобуток енергетичного вугілля низьколетких марок (А, П) у зоні проведення Антитерористичної операції, протягом 2014 року – листопада 2017 року відбулося зменшення обсягів надходження на внутрішній ринок вугілля цих марок вітчизняного видобутку, внаслідок чого зросла потреба в імпортному ресурсі.
- (294) Це підтверджується зростаючими обсягами імпорту вугілля, зокрема, із Сполучених Штатів Америки, Південно-Африканської Республіки, Австралії та Російської Федерації.
- (295) За інформацією Міненерговугілля, наданою Комітету листом від 04.09.2015 № 01/34-38П, через бойові дії на сході країни частина державних вугледобувних підприємств опинилась на тимчасово непідконтрольній території, що робить неможливим видобуток вугільної продукції на них. За даними Міненерговугілля за 7 місяців 2015 року, частка видобутку рядового вугілля державними вугледобувними компаніями, що працюють на підконтрольній території, становить 20 %, частка видобутку рядового вугілля компаніями, що входять до складу ДТЕК, сягає 70 %.

- (296) За результатами аналізу інформації, наданої листом Міненерговугілля від 22.12.2017 № 04/32-11745 (вх. від 26.12.2017 № 12779) та Державної фіскальної служби України від 20.12.2017 № 21607/5/99-99-07-03-01-16 (вх. від 21.12.2017 № 11-128/12684), частка імпортованого енергетичного вугілля по відношенню до загального обсягу видобутку енергетичного вугілля в Україні, починаючи з 2015 року, почала стрімко зростати. Відповідна інформація відображена у Таблиці 7.

Таблиця 7

	2013	2014	2015	2016	2017
Імпорт вугілля (тис. тонн)	14 208	10 769	14 598	15 649	17 376
Загальний обсяг видобутку вугілля вугледобувними підприємствами України (тис. тонн)	83 698	64 995	39 745	40 864	31 964
Частка імпортованого вугілля по відношенню до загального обсягу видобутку енергетичного вугілля	16,98%	16,57%	36,73%	38,30%	54,36%

- (297) **Враховуючи викладене, наявні умови доступу до енергетичного вугілля можуть надавати Групі компаній ДТЕК конкурентні переваги, які за певних умов можуть створювати передумови для подальшого збільшення частки цього суб'єкта господарювання на ринку генерації електричної енергії.**
- (298) **Ринкова влада Групи компаній ДТЕК та будь-яких інших учасників ринку генерації електричної енергії в діючій моделі ОРЕ України не може бути реалізована внаслідок існуючих адміністративних обмежень.**
- (299) **За таких умов підстави для визнання монопольного становища Групи компаній ДТЕК на ринку генерації електроенергії відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» відсутні.**
- (300) Для притягнення суб'єкта господарювання до відповідальності за зловживання монопольним становищем необхідно довести, що суб'єкт господарювання:
- займає на ринку монопольне (домінуюче) становище у значенні статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон);
 - вчинив дії (бездіяльність), які відповідно до статті 13 Закону визнаються зловживанням монопольним (домінуючим) становищем.
- (301) **Ураховуючи вищевикладене, з огляду на відсутність у Групі компаній ДТЕК монопольного становища на ринку генерації електричної енергії протягом досліджуваного періоду, дії, про які зазначали у своїх заявах Позивач 1 та Позивач 2 не можуть кваліфікуватися як зловживання монопольним (домінуючим) становищем відповідно до статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».**
- (302) **Таким чином, провадження у справі відповідно до абзацу шостого статті 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» підлягає закриттю через недоведеність порушення.**

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист

економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (зі змінами), Антимонопольний комітет України

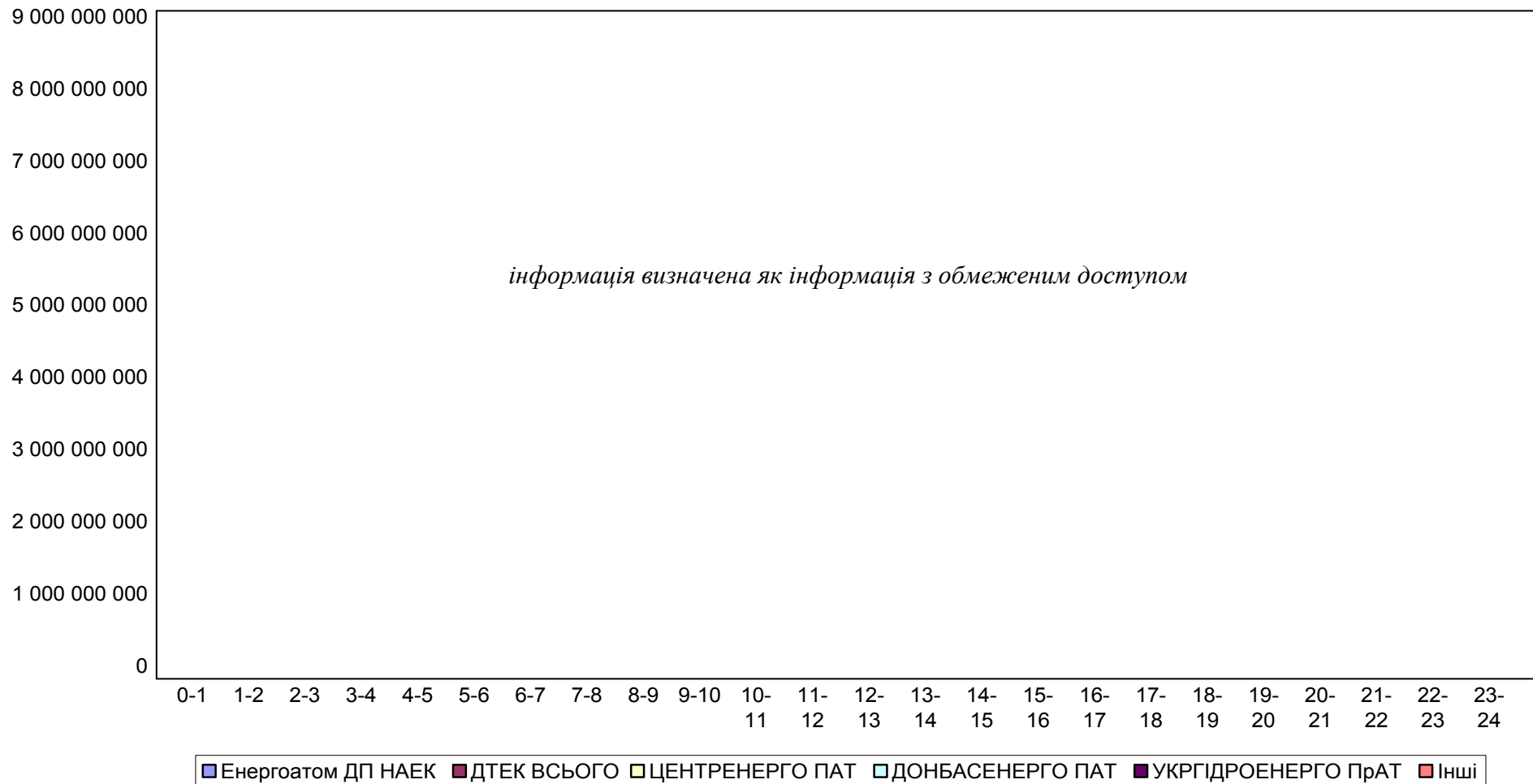
ПОСТАНОВИВ:

Закрити провадження у справі № 128-26.13/114-15.

Голова Комітету

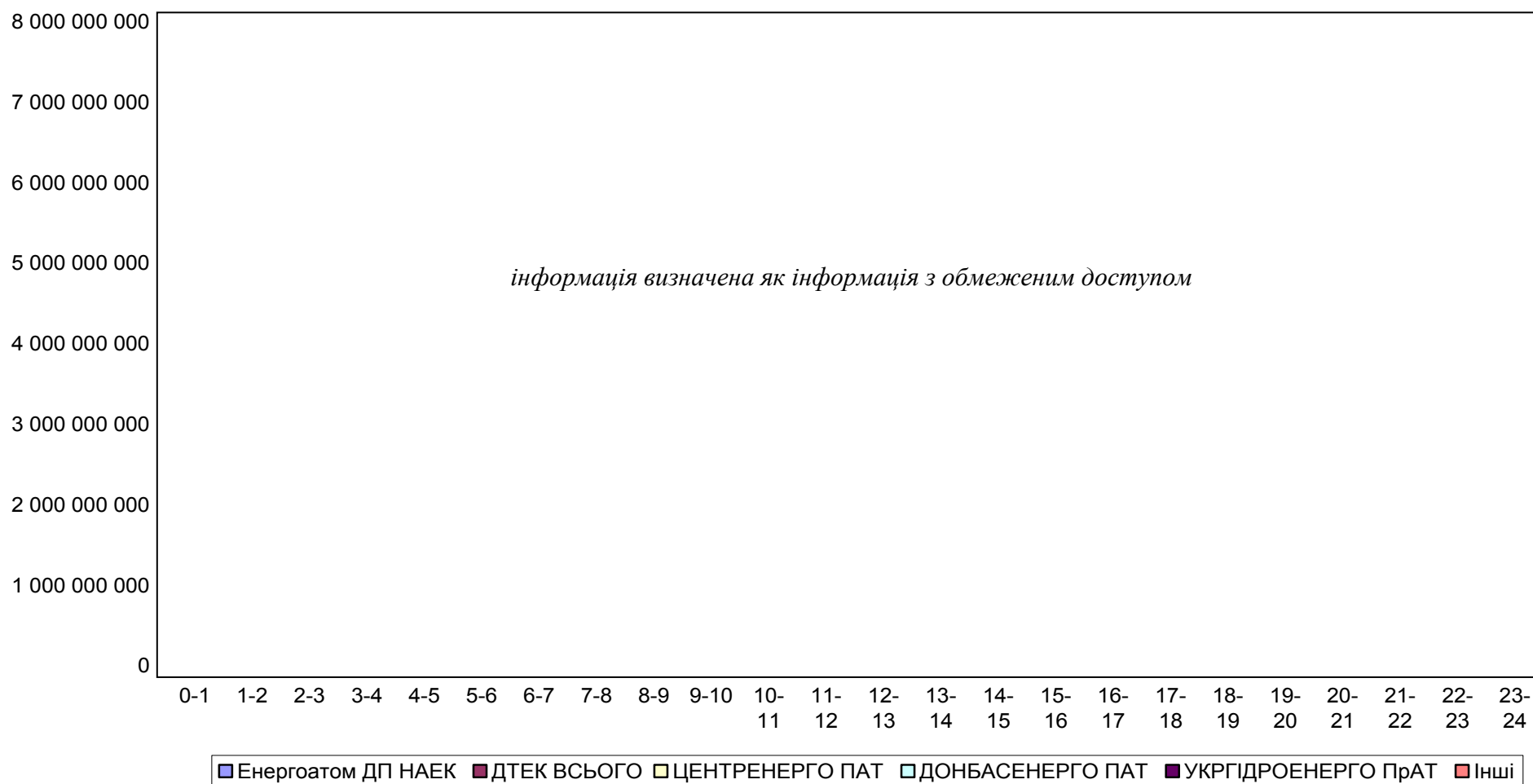
Ю. ТЕРЕНТЬЄВ

Обсяги погодинної закупівлі ДП "Енергоринок" електричної енергії у 2013 році, у відповідні години доби (кВт·год)

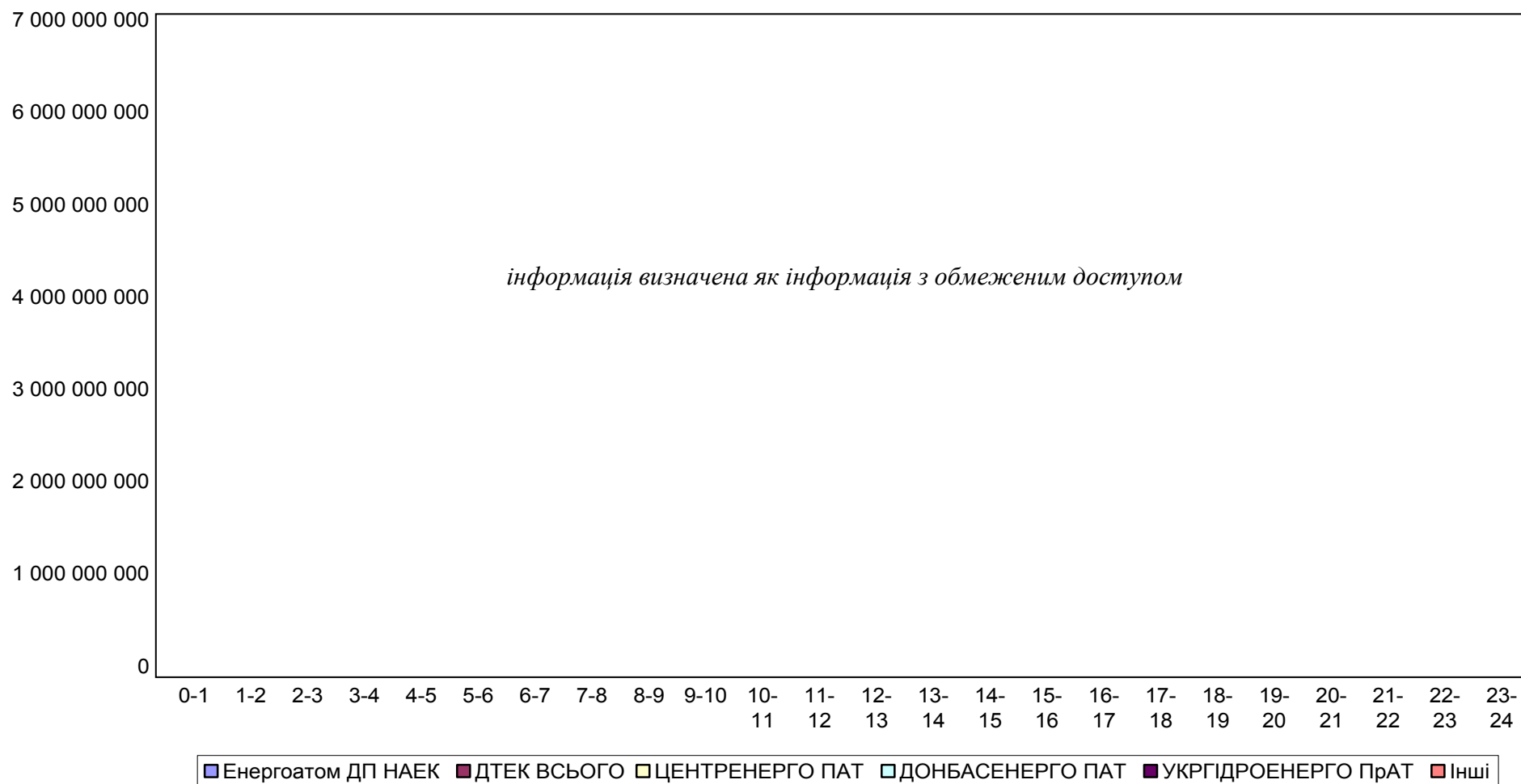
Додаток 2 до рішення
Антимонопольного комітету України
від 28.12.2018 № 796-р

Обсяги погодинної закупівлі ДП "Енергоринок" електричної енергії у 2014 році, у відповідні години доби (кВт·год)

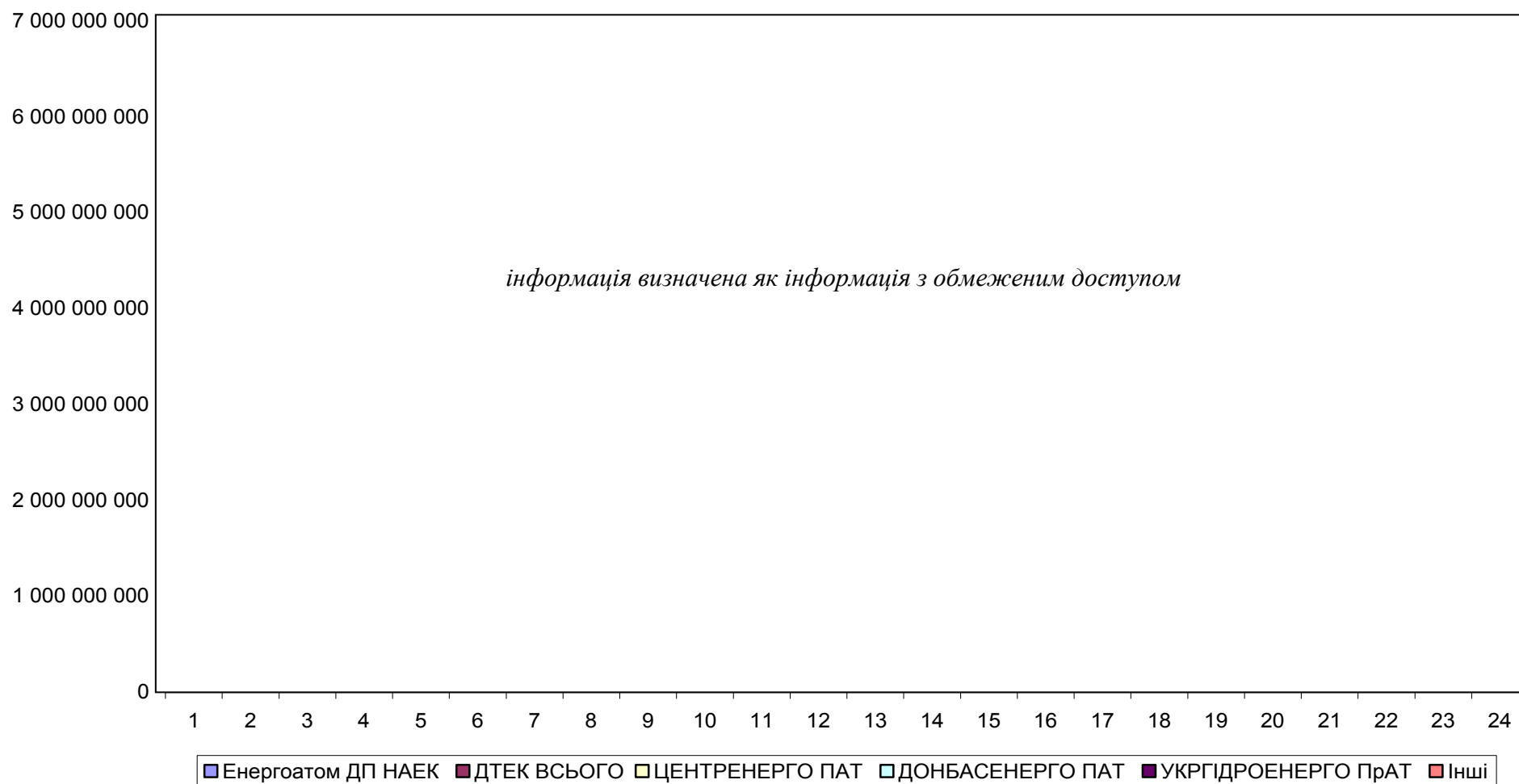
Додаток 3 до рішення
Антимонопольного комітету України
від 28.12.2018 № 796-р

**Обсяг електричної енергії, купленої ДП "Енергоринок" у 2015 р., у відповідні години доби
(кВт·год)**

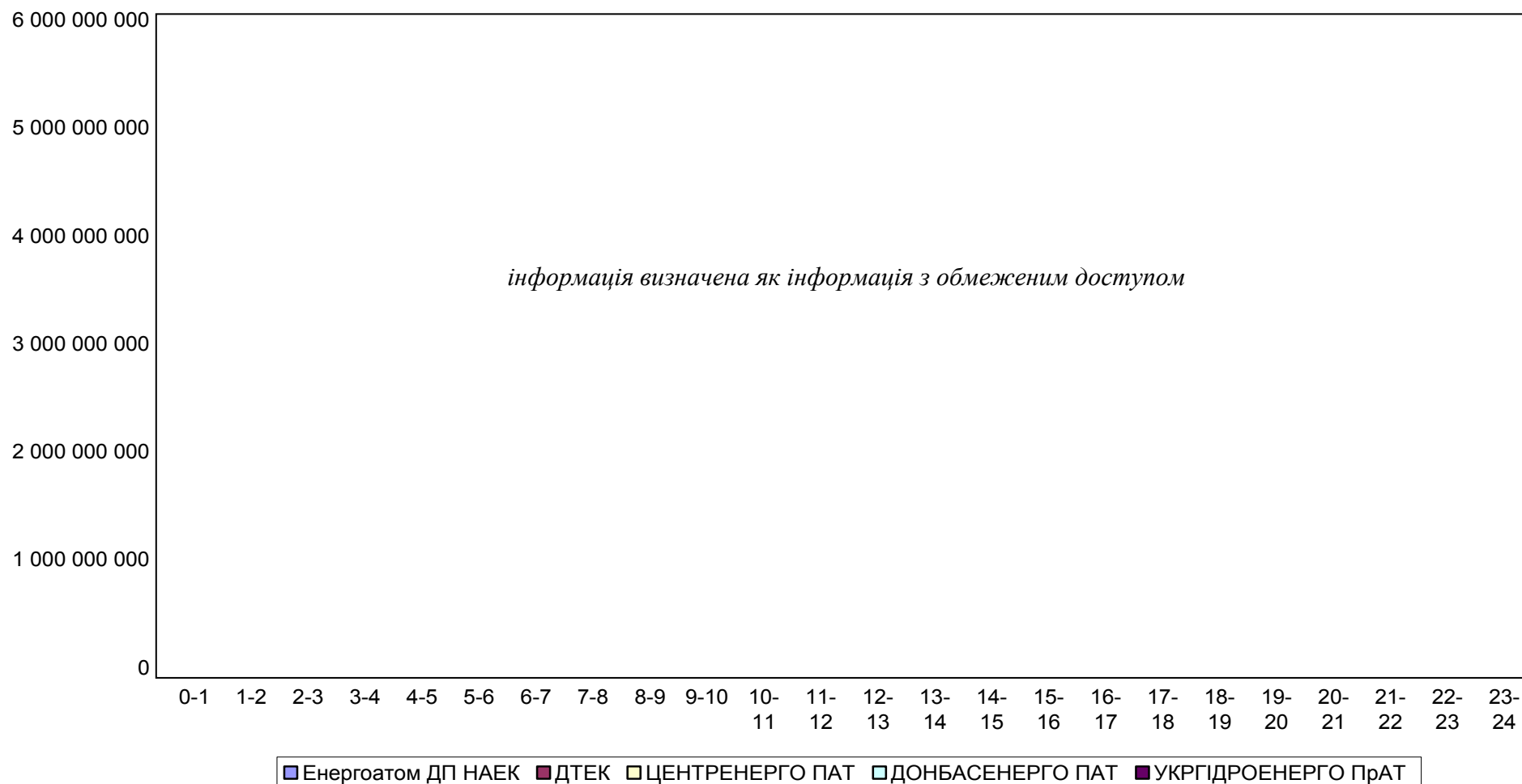

Додаток 4 до рішення
Антимонопольного комітету України
від 28.12.2018 № 796-р

**Обсяг електричної енергії, купленої ДП "Енергоринок" у 2016 р., у відповідні години доби
(кВт·год)**

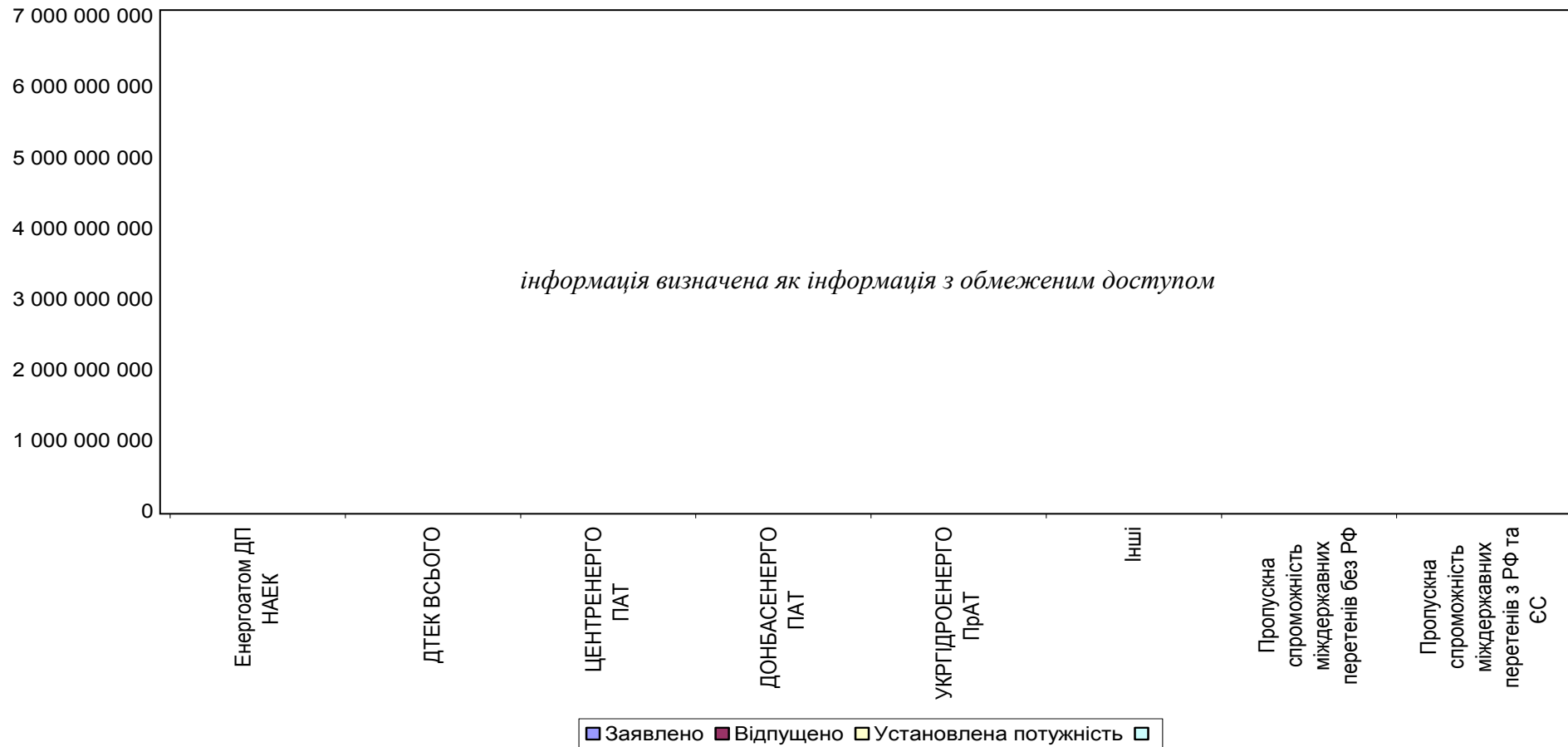

Обсяги погодинної закупівлі ДП "Енергоринок" електричної енергії у 2017 році, у відповідні години доби (кВт год)

Додаток 6 до рішення
Антимонопольного комітету України
від 28.12.2018 № 796-р

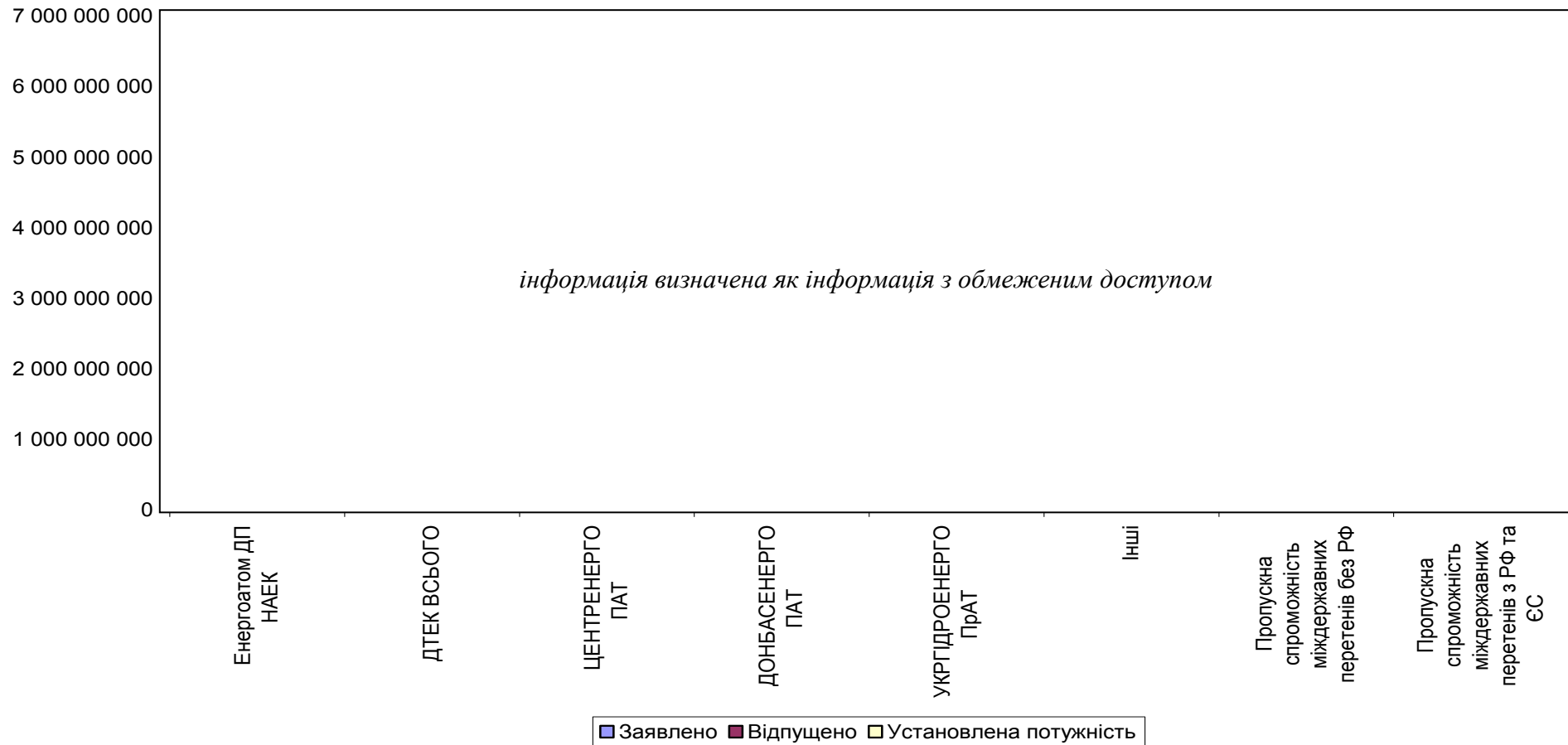
Заявлена робоча потужність та заявки операторів зовнішніх перетоків (імпортерів електричної енергії) у 2013 р., у відповідні години доби (кВт·год)

Дані щодо установленної робочої потужності, заявленої робочої потужності, пропускної спроможності міждержавних мереж, обсягів відпущеної електроенергії в ОРЕ України, є сумарними річними значеннями за 20-21 годину

Додаток 7 до рішення
Антимонопольного комітету України
від 28.12.2018 № 796-р

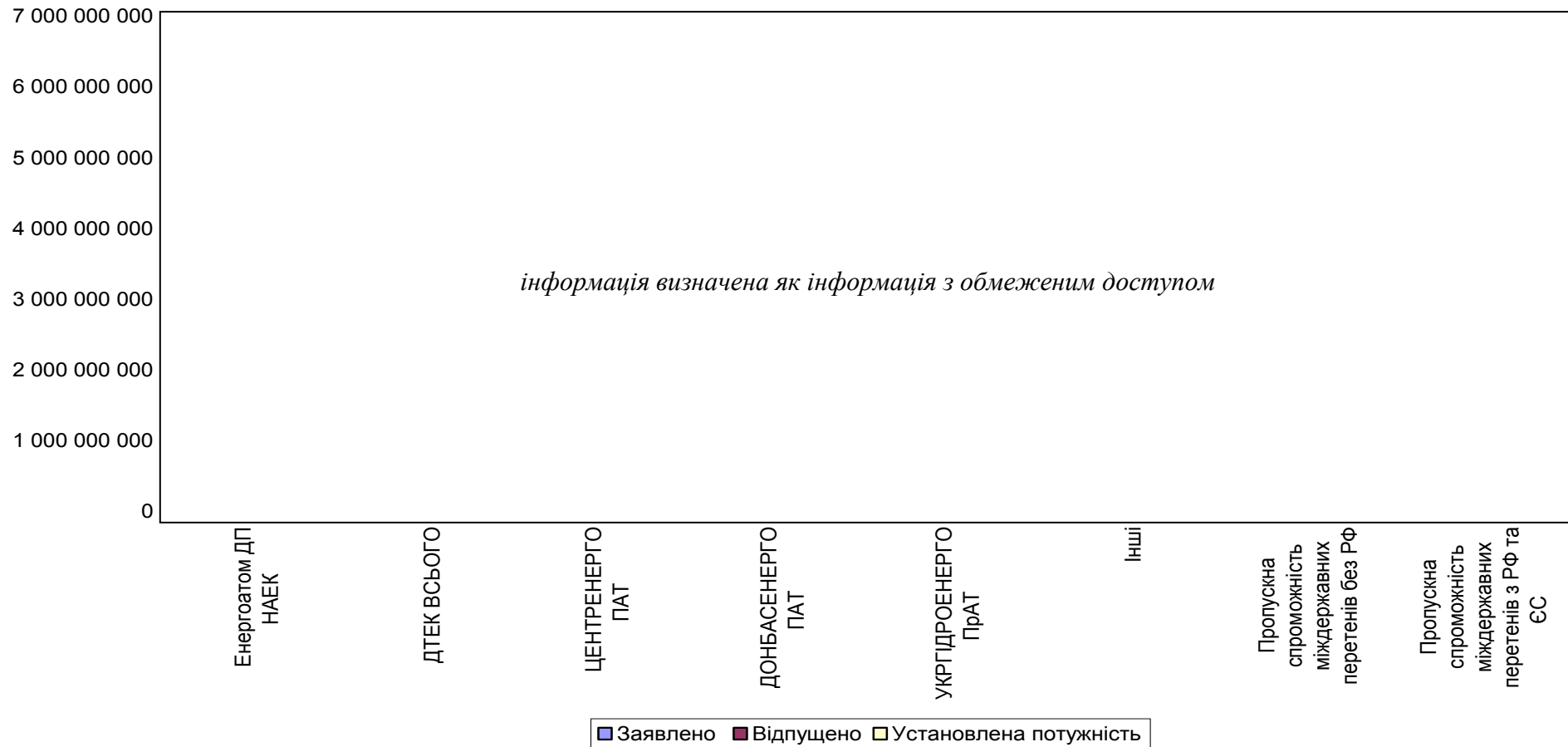
Заявлена робоча потужність та заявки операторів зовнішніх перетоків (імпортерів електричної енергії) у 2014 р., у відповідні години доби (кВт·год)

Дані щодо установленної робочої потужності, заявленої робочої потужності, пропускної спроможності міждержавних мереж, обсягів відпущеної електроенергії в ОРЕ України, є сумарними річними значеннями за 20-21 годину

Додаток 8 до рішення
Антимонопольного комітету України
від 28.12.2018 № 796-р

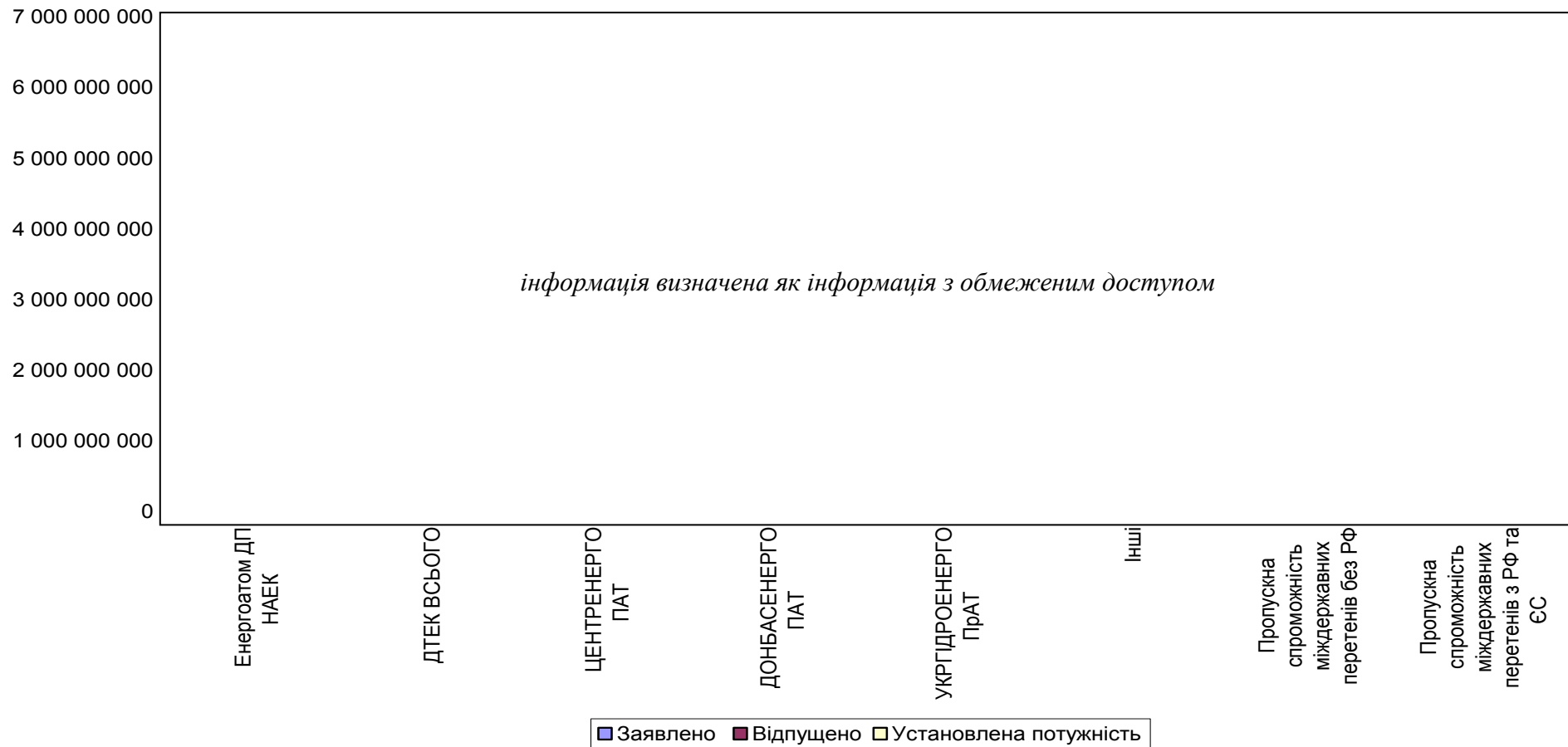
Заявлена робоча потужність та заявки операторів зовнішніх перетоків (імпортерів електричної енергії) у 2015 р., у 20-21 години доби (кВт-год)

Дані щодо установленної робочої потужності, заявленої робочої потужності, пропускної спроможності міждержавних мереж, обсягів відпущеної електроенергії в ОРЕ України, є сумарними річними значеннями за 20-21 годину

Додаток 9 до рішення
Антимонопольного комітету України
від 28.12.2018 № 796-р

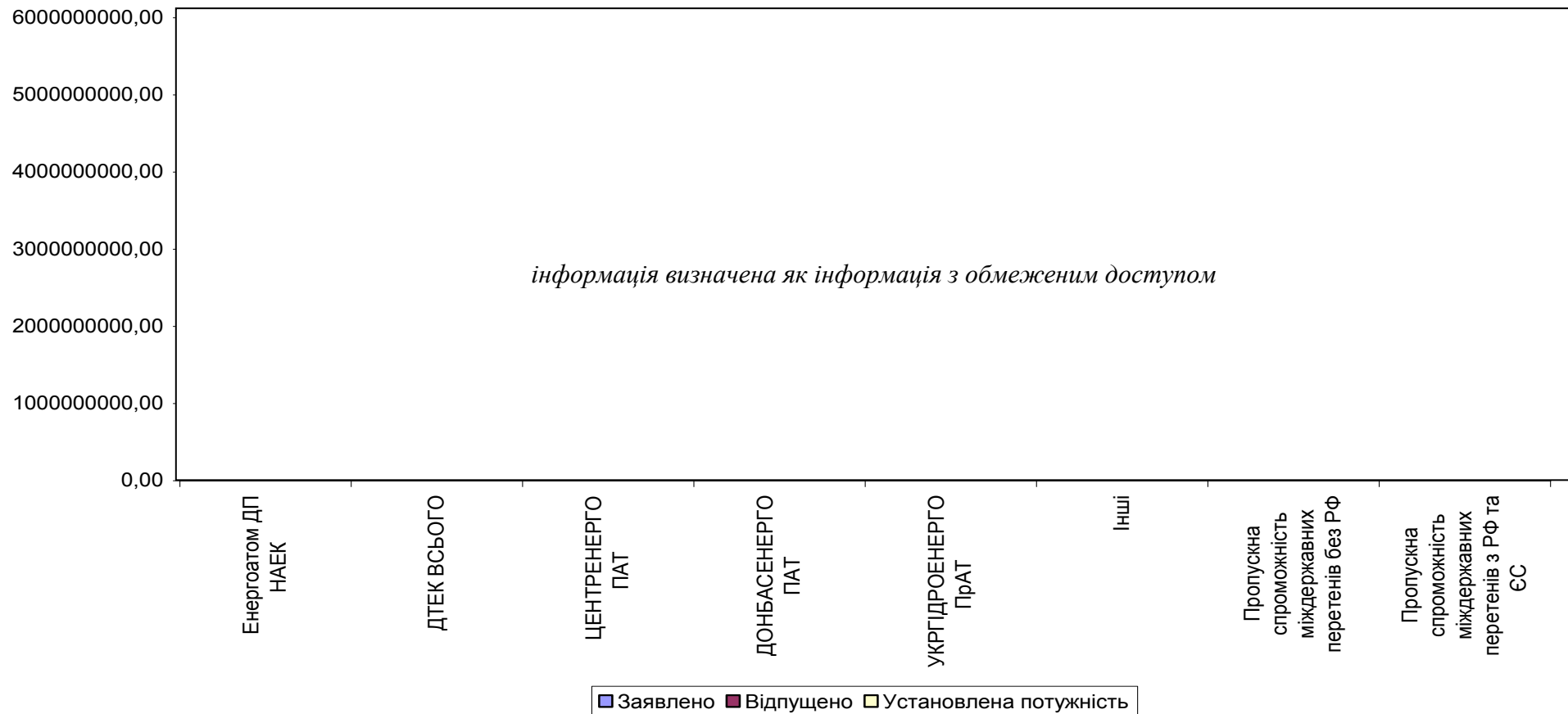
Інформація щодо установленної та заявленої потужності енергогенеруючих компаній та фактичні обсяги відпуску електричної енергії у 2016 році, у 20-21 години доби (кВт·год)

Дані щодо установленної робочої потужності, заявленої робочої потужності, пропускної спроможності міждержавних мереж, обсягів відпущеної електроенергії в ОРЕ України, є сумарними річними значеннями за 20-21 годину

Додаток 10 до рішення
Антимонопольного комітету України
від 28.12.2018 № 796-р

Інформація щодо установленної та заявленої потужності енергогенеруючих компаній та фактичні обсяги відпуску електричної енергії у період січень - листопад 2017 р., у 20-21 години доби (кВт·год)

Дані щодо установленної робочої потужності, заявленої робочої потужності, пропускної спроможності міждержавних мереж, обсягів відпущеної електроенергії в ОРЕ України, є сумарними річними значеннями за 20-21 годину

2013 рік

Установлена робоча потужність	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Група компаній ДТЕК (Сх)		
ДП "НАЕК "Енергоатом" (Сх)		
Потужність для максимально можливого імпорту		
Загальна установлена робоча потужність (ТС)		

	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Відпуск (ТD)		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	1,87	2,02
TC=		
Cx=		
TD=		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	2,05	2,21
TC=		
Cx=		
TD=		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	0	0
TC=		
Cx=		
TD=		
$Cx < TC - TD$		
$Cx < TC - TD$		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	0	0
TC=		
Cx=		
TD=		
$Cx < TC - TD$		
$Cx < TC - TD$		

2014 рік

Установлена робоча потужність	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Група компаній ДТЕК (Сх)		
ДП "НАЕК "Енергоатом" (Сх)		
Потужність для максимально можливого імпорту		
Загальна установлена робоча потужність (ТС)		

	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Відпуск (TD)		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
RSI=(ТС-Сх)/TD		
RSI=	2,00	2,15
ТС=		
Сх=		
TD=		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
RSI=(ТС-Сх)/TD		
RSI=	2,17	2,34
ТС=		
Сх=		
TD=		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
PSI = Сх > TC - TD		
	0	0
ТС=		
Сх=		
TD=		
Сх < TC - TD		
Сх < TC - TD		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
PSI = Сх > TC - TD		
ТС=		
Сх=		
TD=		
Сх < TC - TD		
Сх < TC - TD		

2015 рік

Установлена робоча потужність	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Група компаній ДТЕК (Сх)		
ДП "НАЕК "Енергоатом" (Сх)		
Потужність для максимально можливого імпорту		
Загальна установлена робоча потужність (ТС)		

	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Відпуск (TD)		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	2,26	2,44
ТС=		
Сх=		
TD=		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	2,46	2,65
ТС=		
Сх=		
TD=		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	0	0
ТС=		
Сх=		
TD=		
$Cx < TC - TD$		
$Cx < TC - TD$		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	0	0
ТС=		
Сх=		
TD=		
$Cx < TC - TD$		
$Cx < TC - TD$		

2016 рік

Установлена робоча потужність	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Група компаній ДТЕК (Сх)		
ДП "НАЕК "Енергоатом" (Сх)		
Потужність для максимально можливого імпорту		
Загальна установлена робоча потужність (ТС)		

	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Відпуск (TD)		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	2,35	2,45
ТС=		
Сх=		
TD=		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	2,52	2,63
ТС=		
Сх=		
TD=		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	0	0
ТС=		
Сх=		
TD=		
Сх < TC - TD		
Сх < TC - TD		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	0	0
ТС=		
Сх=		
TD=		
Сх < TC - TD		
Сх < TC - TD		

2017 рік

Установлена робоча потужність	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Група компаній ДТЕК (Сх)		
ДП "НАЕК "Енергоатом" (Сх)		
Потужність для максимально можливого імпорту		
Загальна установлена робоча потужність (ТС)		

	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Відпуск (TD)		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	2,48	2,63
ТС=		
Сх=		
TD=		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	2,65	2,81
ТС=		
Сх=		
TD=		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	0	0
ТС=		
Сх=		
TD=		
$Cx < TC - TD$		
$Cx < TC - TD$		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	0	0
ТС=		
Сх=		
TD=		
$Cx < TC - TD$		
$Cx < TC - TD$		

2013 рік

Фактична робоча потужність	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Група компаній ДТЕК (Сх)		
ДП "НАЕК "Енергоатом" (Сх)		
Загальна фактична робоча потужність (ТС)		

	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Відпуск (TD)		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	0,78	0,87
TC=		
Cx=		
TD=		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	0,83	0,93
TC=		
Cx=		
TD=		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	1	1
TC=		
Cx=		
TD=		
Cx > TC - TD		
Cx > TC - TD		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	1	1
TC=		
Cx=		
TD=		
Cx > TC - TD		
Cx > TC - TD		

2014 рік

Фактична робоча потужність	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Група компаній ДТЕК (Сх)		
ДП "НАЕК "Енергоатом" (Сх)		
Загальна фактична робоча потужність (ТС)		

	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Відпуск (TD)		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	0,94	0,95
ТС=		
Сх=		
TD=		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	0,98	0,99
ТС=		
Сх=		
TD=		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	1	1
ТС=		
Сх=		
TD=		
Сх > TC - TD		
Сх > TC - TD		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	1	1
ТС=		
Сх=		
TD=		
Сх > TC - TD		
Сх > TC - TD		

2015 рік

Фактична робоча потужність	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Група компаній ДТЕК (Сх)		
ДП "НАЕК "Енергоатом" (Сх)		
Загальна фактична робоча потужність (ТС)		

	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Відпуск (TD)		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	0,96	0,88
ТС=		
Сх=		
TD=		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	1,00	0,91
ТС=		
Сх=		
TD=		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	1	1
ТС=		
Сх=		
TD=		
Сх > TC - TD		
Сх > TC - TD		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	1	1
ТС=		
Сх=		
TD=		
Сх > TC - TD		
Сх > TC - TD		

2016 рік

Фактична робоча потужність	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Група компаній ДТЕК (Сх)		
ДП "НАЕК "Енергоатом" (Сх)		
Загальна фактична робоча потужність (ТС)		

	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Відпуск (TD)		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	1,01	1,03
TC=		
Cx=		
TD=		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	1,04	1,07
TC=		
Cx=		
TD=		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	0	0
TC=		
Cx=		
TD=		
Cx < TC - TD		
Cx < TC - TD		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	0	0
TC=		
Cx=		
TD=		
Cx < TC - TD		
Cx < TC - TD		

2017 рік

Фактична робоча потужність	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Група компаній ДТЕК (Сх)		
ДП "НАЕК "Енергоатом" (Сх)		
Загальна фактична робоча потужність (ТС)		

	20-21 година усіх діб протягом року	Всього за рік
Відпуск (TD)		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	1,08	1,05
TC=		
Cx=		
TD=		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$RSI=(TC-Cx)/TD$		
RSI=	1,11	1,07
TC=		
Cx=		
TD=		

20-21 година усіх діб протягом року	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	0	0
TC=		
Cx=		
TD=		
Cx < TC - TD		
Cx < TC - TD		

Всього за рік	Група компаній ДТЕК	ДП "НАЕК "Енергоатом"
$PSI = Cx > TC - TD$	0	0
TC=		
Cx=		
TD=		
Cx < TC - TD		
Cx < TC - TD		